

ABONAMENTUL
 Pe un an . . . . . 24 Cor.
 Pe jumătate an . . . . . 12 "
 Pe 1 lună . . . . . 2 "
 Nrul de Duminecă pe un an 4 Cor.
 Pentru România și America 10 Cor.
 Pentru România și străinătate nrul de
 zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
 Deák Ferenc-utca nr. 20.

INSERTIUNILE se primesc la adm-
 nistrație.

Manuscripte nu se înapoiază.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Vinerea Mare.

(R.) Nu era să fie înviere, dacă n'ar fi fost Vinerea patimilor, — a zis în dietă un luptător slovac, după ce fusese osândit la doi ani temniță pentru lupta purtată la alegeri...

De vreme îndelungată, neamul românesc întreg pătimește. Pățimim de răul ce înșine ni-l facem, fie din răutate, fie din lipsă de judecată; pățimim de răul ce ne vine din partea stăpânirii. Și nu știm care-i mai mare rău: cel isvorit din sinul nostru ori cel din afară. Suntem însă înclinați să credem, că dacă n'ar fi răul lăuntric, îndoite d'ar fi loviturile din partea stăpânirii, puțin ne-ar păsa. Le-am suporta mai ușor, ne-ar strica mai puțin.

Arginții lui Iuda adimenesc însă și acum pe oameni, și după cum odinioară preț au fost vieții lui Hristos, așa și azi pierd p' o mulțime de fii, adesea fii fruntași ai neamului, cari pentru ca s'ajungă în slujbe mari, își vând frații.

E apoi ura care ia mintea unora, așa că aruncă tăciunele neînțelegerilor în sinul neamului chiar în zile de grea încercare... E mai mare înrânșii setea de răzbunare decât dragostea pentru înălțarea luptei naționale.

Nepăsarea unora și alții... puțină osândă vrednic, așa că toate trei împreună strică adesea tot ce pot face mulți buni la olaltă și întotdeauna sunt piedecă în drumul celor cu bune poriri.

Mai presus de toate să căutăm deci a ne îndrepta vieța lăuntrică: să peară dintre noi luzii și pizmătareții, și pe zi ce

trece să fie tot mai mic numărul celor cu sufletul rece, a celor ce nu grăbesc să-și ia partea din cinstea luptei pentru binele obștesc.

Că zilele grele sunt...

E în primejdie rodul muncii noastre de patruzeci de ani încoaci și vor să tragă dungă peste drepturi asupra cărora și dacă s'a dat năvală într'una în cei din urmă douăzeci ani, nu ni-se luase tot, după cum vor să facă acum păgânii și vameșii partidului dela putere. E ținută pe cruce școala românească, altarul scump al însuși sufletului românesc. Cu spini au încoronat sfânta cultură națională a noastră, ca sângerând ea, să se stângă orice cugetare și simțire românească... Cu vremea să ne sădească astfel până la așa grad, încât să ne lăpădam de credința dreaptă și mântuitoare și d'opotrivă să ne facem cu mișei cari vor să facă silă legii dumnezeiești: *român să rămână cine român s'a născut!*

În mijlocul loviturilor date școlii române și astfel întreg poporului, avem o singură mângâiere: marea chipului cum s'a purtat lupta de apărare atât în dietă, din partea deputaților, cât și în sinul poporului, în sutele de adunări, una mai însuflețită decât alta... Glasul ce a răsunat cu acest prilej dela un capăt la altul al pământului îndepărtată, zorile cari prevestesc — răsăritul, *învierea!* Unde ca din pământ s'a ivit atâta vlagă și ca pe vremuri mari, sute de mii s'au mișcat la chemarea fruntașilor, acolo nu-i pierdut nimic, ci dacă dat ne-a fost să golim și acest păhar, din Vinerea patimilor, fără îndoială avem s'ajungem și bucuria sfinte înviere...

Noi credem în sfânta înviere națională, în marea reculegere a neamului, în curățirea de slăbiciuni și păcate, cum credem în însăși învierea lui Hristos. Pentru că e o lege a firii, una și neschimbată: să renască cine prin foc a trecut și iertat să fie cine a pățimit... Tineri încă în vieța asta nouă ce a urmat după desființarea iobăgiei, nu ne-am știut încă făuri armele minții cu ajutorul cărora să înlăturăm robota grea ce zilnic sporește. Părinții noștri s'au născut când se purta jugul iobăgiei și înșine îmbătrânim luptând împotriva angaralelor de tot felul rămase moștenire din acele vremuri crunte... Am fost și suntem poate prea slabi pentru a ținea piept și năvalei rețelilor de acum. Munca noastră n'are să se risipească însă fără a lăsa urme, ci pus-am piatră de care înțepeniți, fii și nepoții noștri sdravăn să stee... Și pot dușmanii să ne ia școlile și tabăra falnică a atâtor buni învățători s'o împrăstie ori s'o îngenunchie: în jurul vetrei românești cuvânt românesc are să resune, mamele române simbol viu au să fie și de aci încolo, și propovăduitoare calde a tot ce este românesc...

Totul e să fim tari în credință și p'o singură clipă să nu se stingă din sufletul nostru dragostea pe care Mântuitorul murind pe cruce în chip de iertare o arătase chiar s'atârharului caral hotărârea de a lua parte din ființa și firea poporului românesc!

Numai așa ne facem vrednici de marea și sfânta înviere!

Impăratul despre sufragiul universal. În autograful, pe care regele nostru l-a adresat guvernului din Praga,

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Cănele.

De Eduard Marceau.

Generalul se ivi în poarta cazarmei. Înainta pe jos, cu spatele puțin încovoiat, cu capul alb, acoperit cu un chipiu roșu și auriu, cam bălăbănuindu-se la fiecare pas. După el mergea oficerul său de ordonanță, având șicul unei femei travestite.

Tobele bătură întâmpinarea.

Colonelul comandă cu un glas tremurător: »Pentru onor arma!« Pe când comanda repetată de maiori și căpitani, răsuna ca un ecou, colonelul înaintă cu pași mari de automat până la general, pe care-l salută cu sabia, făcând un gest larg.

Pe măsură ce statul major trecea prin fața trupelor, acestea prezentau arma, apoi rămăneau drepte în nemișcarea unor figuri de ceară. Din când în când generalul se opria, pentru a-și arăta agerimea privirii sale, și corija câte o mică greșală de ținută. La un moment dat, se opri scurt, în fața unei cravate rău încheiate, și încercă să o caute cu două degete vârte în deschizătura gulerului. În urma lui, colonelul o așeză la loc; apoi maiorul și căpitanul, foarte jigniți, o schimbă la rândul lor, pe când soldatul rădica bărbia stând smirna, cu ochii bulbucați, cu fața palidă, pe care nu se mișcau decât mari picături de nădușală rostogolindu-se până la tunică. Singur oficerul de ordonanță trecu, zeflemist, jucându-se cu eghiletele.

În acest moment, în nemărginita curte albă de

soare, încadrată de batalioanele nemișcate, înaintă un cățel galbin.

El tropăia cu un mers moale și cu coada în vânt, pe când două oscioare răsărind din șale undulau sub piele. Grupa înzorzonată nu prea îl speria. Cu toate acestea se codi puțin pentru a-și alege locul. În sfârșit se așeză la dreapta generalului, partea pe care reglementele militare o rezervă pentru superiori.

De câte ori se opria generalul, cănele se așeză pe dos. Ofițerii par'că-l pizmuiau. El da din cap, judeca dacă observațiile erau sau nu la locul lor; apoi dădea semnalul de plecare, se puneă în fruntea trupei, se întorcea. Tot statul-major căuta să-l sperie cu mari gesturi de sabie. El credea, că e jucărie, se scoală în două picioare, căuta să apuce tecile cu etichete sau cu dinți.

Vai! Sublimul și grotescul merg alături. Grotescul. Vârfurile înalte ale aceluia domină prăpăstiile acestuia.

Chiar atunci, mai puțin decât un rîs, o poftă de rîs gădilia pe cei trei mii de oameni adunați aci. O veselie nepotrivită plutia peste majestatea trupelor desfășurate.

Dar în asemenea ocaziuni delicate, un gest, un cuvânt sunt de ajuns pentru a salva o situație, pentru a modifica spiritul mulțimei: generalul bătrân obișnuit să mânuiască soldații, mângăia cățelul, care-i linse mânășă albă; și această mângâiere ușură regimentul, îl scapă de jena sa momentană.

Cum colonelul se scuza, generalul îl întrepruse:

— Dar e foarte nostim acest cățel. Cu toate

acestea aventura nu trebuia să se sfârșească astfel.

Scuipat-ați vre-odată în apă?

Da, nu-i așa? Atunci ați văzut, că o secătură de scuipat e de ajuns pentru a produce cercuri largi, cari se tot măresc în unde tot mai întinse.

Ei bine! pentru un biet scuipat de colonel în apa liniștită, cum e vieța normală a unui regiment, se nasc nesuferite cercuri, cu modele tot mai înalte pe măsură ce te depărtează în gradele hierahiei.

Dar colonelul era supărat pentru aventura cu cănele.

Se duse la locotenent-colonel:

— Dar a cui e jigodia aia?

Locotenent-colonel înaintă bărbia și bulbuca ochii, ca unul ce nu știe nimic. El chemă pe maiori. Le aduse aminte, că intrarea în cazarmă este oprită cănilor și civililor și că trebuiau să pedepsească pe proprietarul acestui dobitoc. A-daose, că atențiunea generalului a fost atrasă din nenorocire asupra acestui căne.

Unul dintre maiori declară, că trebuie să fie al vre-unuia dintre adjutanții batalionului său.

Atunci locotenent-colonel zise:

— Știți ce aveți de făcut?

Mayorul nu știa de loc. Dar era un om fără de noroc, obișnuit a înghiți toate hapurile ce veniau de sus. Chiamă dar pe căpitanul companie încriminate, pe când ceilalți doi maiori se îndepărtau frecându-și mâinile cu gesturi a la Pilat din Pont, fericiți că au scăpat de o »istorie«.

Coudenhove, după întoarcerea sa la Viena, și în care mulțumește în termeni foarte călduroși pentru loialitatea, cu care a fost primit din partea cehilor și germanilor din Praga — este și un pasaj referitor la sufragiul universal. Din cele scrise în acest autograf despre votul universal, rezultă că — după Majestatea Sa — *această instituție este cea mai desăvârșită garanție constituțională*. Aviz lui Andrassy și întreg guvernului ungar.

Deputații guvernamentali croați au desbătut Marți d. a. cu ministri chestiile croate, cari în timpul din urmă au dat prilej la multe neînțelegeri. S'au discutat *chestiile economice, aplicarea croaților în oficiile comune și chestiile de limbă*. Detaliile lipsesc. Se afirmă însă, că guvernul ar fi cedat.

Enciclica lui Tisza. Vorbirea, pe care a ținut-o contele Tisza István la Papa, din incidentul instalării sale în postul de curator suprem al bisericii reformate de peste Dunăre, este viu comentată din partea presei șoviniste. »Budapesti Napló« însă în nrul său ultim (104) îi face alt comentariu în articolul de fond, sub titlul din fruntea acestor șire. După ce constată acest articol, că fostul șef al partidului liberal, care nu mai există, s'a dovedit în această vorbire de cel mai înverșunat dușman al liberalismului, face o paralelă între ținuta lui și a coaliției, concludând astfel:

Comanda militară nu o pretinde nici Tisza, nici coaliția.

Teritoriul vamal independent nu l-a exonerat Tisza dar și coaliția l-a abandonat.

Darea progresivă, dreptul sufragiului univoiește nici Tisza, nici coaliția.

Care e atunci deosebirea între fostul șef liberal și între coaliție?

Singura deosebire este, că *Tisza n'a promis niciodată nici comandă militară maghiară, nici teritoriu vamal independent, nici dare progresivă, nici sufragiu universal,*

— Veți spune adjutantului Bernard să oprească altădată cănele de a scăpa din casă. Generalul e furios, să știți!

Căpitanul chiamă pe locotenentul său, un lung și subțire, ieșit proaspăt din școală, care salută foarte corect.

— Spuneți lui Bernard să îndepărteze numai decât cănele. Ordinul generalului.

Locotenentul se duse spre adjutant. Il întreabă neglijent:

— Al dtale e cănele acesta?

— Da, să trăiți die locotenent. Și de vreme ce după mângâierea generalului, crezuse că furtuna a trecut adăose foarte simplu:

— Il am de zece ani. L'am adus din Tonkin; e tovarășul meu.

— Ei bine, fătul meu, într'un ceas să mi-l suprimi. Dacă până într'un ceas nu va fi ieșit din cazarmă, o să-i viu de hac.

Și se depărtă răsucindu-și mustața rară și injurând.

Bietul adjutant locuia în cazarmă și nu știa ce să facă. Dar hârșit în meseria de soldat, simțea din instinct că inerția este aici atotputernică. Se decise să lase să treacă vijelia, și se încuia în camera sa împreună cu cănele.

Peste un ceas trîmbița sună: »La raport«, și adjutantul se repezi. Cănele se furișă după el, și atunci îl văzu locotenentul. Furios, că nu se executase ordinul său, și fără să se gândească mai departe, chiamă doi soldați, cari treceau prin curte, ducându-și gamela plină de ciorbă cu gravitatea unui preot ținând cuminecătură.

— Vedeți voi cea jigodie galbină? Să mi-l

câtă vreme coaliția le-a promis pe toate, — ca să nu le dea.

Deputatul Visontai de vre-o două săptămâni tot voia să interpeleze pe ministrul-președinte Wekerle în chestia desarmării. Se afirmă, că deputatul kossuthist voia să atace Alianța-Triplă. Premierul însă l-a desmântat pe Visontai de a face politică internațională. Pe lângă el mai era și Rakovszky la început tot cu o astfel de interpeleție. S'au lăsat însă amândoi.

Socialiștii creștini din Austria și-au pus candidaturile în 183 de cercuri, după cum ne arată un comunicat, pe care îl primim la redacție. Dintre multele candidaturi remarcăm pe a lui *dr. Lueger* în Viena, în districtul I și în cercul Rădăuți-Seret-Suceava; a prințului *Lichtenstein* în districtul II din Viena și pe a lui Ernestin *Schneider* în districtul XV al Vienei.

Patriarhul Brancoviciu va primi, precum se afirmă, un administrator pe lângă sine. Regele are deja cunoștință de lucrul acesta. Se zice chiar, că și patriarhul s'ar învoi la aceasta. Administrator se crede, că va fi numit Miron *Nicoliciu*, episcop în Pakrác.

Din România.

Academia Română. Dl Gr. Antipa a fost ales membru corespondent al Academiei.

Priemiul Adamachi, s'a distribuit astfel: dl D. F. Căian, 500 lei, pentru lucrarea: *Istoricul orașului Focșani*; dl dr. M. Câmpianu, 1000 lei, pentru lucrarea: *Inercare de psihologie militară individuală și colectivă*; dl Pompiliu Eliade, 2000 lei pentru lucrarea: *Histoire de l'esprit public en Roumanie au XVIIIe siècle. L'occupation turque et les premiers princes indigenes (1821—1829)*; și dl St. Nicolaescu 500 lei, pentru lucrarea: *Documente slavo-române cu privire la relațiile Țării-Românești și Moldovei cu Ardealul, în secolul al XIV și XV.*

Prima ședință publică după sărbători, va avea loc Vineri 4/17 Maiu a. c.

Comitetul inspectorilor generali ai armatei a fost constituit în modul următor:

Generalul de brigadă Averescu Alexandru, ministrul de războiu, președinte.

Alteța Sa Regală Prîncipele Ferdinand al Româ-

băgați în sperieți, și repede. Veți zice că e ordinul generalului.

Apoi se întoarse și nu se mai gândi la această întâmplare.

Cei doi soldați schimbă o privire veselă; e delicios să ai voia de a face răul. Să ucizi din ordin, plească rară. Unul scoase din gamelă o bucată de grăsime pentru a înșela cățelul, care înaintă cu încredere. Atunci celalalt îl apucă de pielea gâtului. Se consultară repede, și alergară către un coridor mai pustiu: acolo oprindu-se din când în când pentru a ride din toată inima, plecând genunchiul și bătându-și coapsele, spânzură bietul cățel de o lucarnă.

Fiindcă urla și da din picioare, unul dintre soldați îl trase în jos. Apoi bietul animal mai avu câteva sărituri mai convulsive, tot mai țapene.

Și tocmai această asemănare omenească a membrilor lungite, poate și dorința inconștientă de a nu mai vedea limbă scoasă, acei ochi ieșiți din cap, le inspiră o glumă nostimă.

Aduseră un chipiu vechiu și-l așezară pe capul cadavrului. Era să-și continue jocul, când niște pași răsunară în capătul coridorului. Era adjutantul, care se ducea în odaia sa. El chiamă pe cei doi soldați, gata de fugă. Și de odată văzu balanțându-se la lucarnă cu capul acoperit de chipiul murdar pe cățelul său, tovarășul său...

— Mii de draci, cine...

Dar cei doi soldați, aliniați și salutând în același timp:

— Trăiți, dle adjutant, ordinul generalului.

nici, general de divizie, comandant al corpului II de armată și inspector general al cavaleriei.

Generalul de divizie Wartiade Panait, comandantul corpului III de armată.

Generalul de brigadă Iarca Constantin, comandantul corpului IV de armată.

Generalul de brigadă Vasiliu I. Năsturel, comandantul corpului I de armată.

Generalul de brigadă Crăiniceanu Grigore șeful statului major general al armatei.

Generalul de brigadă adjutant Coandă Constantin, inspectorul general al artileriei.

Generalul de brigadă Boteanu Mihail, guvernatorul cetății București și inspector general al geniului.

Medicul-gedneral de brigadă dr. Demosthene Athanie, inspectorul general al serviciului sanitar al armatei.

Intendentul-general Mineiu Constantin, inspector general al serviciilor administrative ale armatei.

Contra-amiral Koslinsky Emanoil, comandantul și inspectorul general al marinei militare.

Generalul de brigadă Mavrocordat Leon, șeful statului major regal.

Colonelul Hartel Alexandru, secretarul general al ministerului de războiu, ca secretar.

Mișcarea poporației în 1906. În anul 1906, mișcarea poporației din orașe a fost următoare, după datele serviciului statisticei din ministerul domeniilor:

Numărul căsătoriilor a fost de 9808, pe când în anul precedent nu se înregistrase decât 6832 căsătorii. Acest mare număr de căsătorii a fost influențat de recolta abondentă și de prosperitatea economică a anului 1906.

S'au mai înregistrat 645 divorțuri, în loc de 613, câte au fost anul precedent.

Numărul născuților vii a fost de 36.223 față cu 35.044 înregistrați în anul precedent, de unde rezultă un spor de născuți în favoarea anului din urmă. Deosebirea aceasta este însă mai mare la morți; în 1906 au murit 28.200 persoane, în loc de 31.059 câți muriseră în anul 1905.

Pe deoparte sporul de nașteri, pe de altă parte scăderea numărului de morți au făcut ca excedentul nașterilor asupra morților să fie în anul din urmă de 2 ori mai mare ca în 1905.

Balanța mișcării populației urbane se solidarizează în 1906 cu un spor de 8023 unități, pe când tot sporul din 1905 nu era decât de 3.985.

După sex, excedentul născuților din 1906 se desparte în 3188 băieți și 4835 fete; după religie avem 5492 ortodoxi, față cu 2360 mozaici și restul de alte religii. În 1905 sporul născuților ortodoxi era numai de 2608.

De aci se constată că procesul demografic petrecut în orașele țării în anul trecut s'a prezintat în condițiuni favorabile pentru dezvoltarea țării.

Caracterul maghiar.

Nu de mult a apărut în Viena întâiul volum de 536 de pagini, din o voluminoasă și științific documentată lucrare (cu titlul: »Istoria revoluției austriace, în legătură cu mișcările europene, în anii 1848/9«). Autorul ei este Iosif A. cav. de Helfert, un distins istoric. În adausele acestui volum, găsim o minunată caracterizare a firei maghiare și a concepției lui politice ales în raport cu naționalitățile conlocuitoare.

Cu toate că pentru noi ele sunt în mare parte cunoscute, prin felul în care sunt spuse și prin gravitatea spunătorului, ele prezintă un deosebit interes. Și e bine să ascultăm din când în când astfel de glasuri, căci, se observă, sistemul nostru de gândire începe a fi amenințat de a se molipsi, de sofismele maghiare și de »pralerei«-ul lor obraznic. (Scuzați cuvântul străin).

După dușul gheșos dela Brailsford, asta încă tot e puțin mai încropit. Judecați înși-vă:

»Tot maghiarul e ungar, dar nu tot ungarul e maghiar. Aceasta deosebire esențială, ce este chiar un contrast, au scăpat-o din vedere conducătorii rasei maghiare, cărei îi ziceau cu mândrie: »poporul orientului« (St. Széchenyi: Kelet népe). Și e păcat, căci în chipul acesta au măgulit conștientii săi, într'un grad, de căzura prada unei vanități de necrezut, și a unei adevărate divinizări a propriei ființe.

Paralel cu această idolatrie proprie, — nici că se putea almintrea — s'a deșteptat și întezit, disconsiderarea, și nu odată disprefuirea tuturor celorlalte naționalități din Ungaria. Asta făcea surzi pe maghiari, față de cererile neconținute și strămoșoase, ce veneau dela acele neamuri, și-i lăcea orbi, față de amărăciunea, ura și răsvătirile ce care răspundea demnitătea apăsaților la tirania asta grea de răbdat. Situația asta, îmbunătățită întrucâtva după înăbușirea revoluției, sub regimul austriac, a luat o nouă începere cu transacțiunea dela 1867, și în curgerea anilor s'a desfășurat până la extreme, luând o înfășoșare înspăimântătoare pentru ce are să se întâmple în viitor.

Maghiarii nu vor să recunoască alt drept decât al lor, adică dreptul cuceririi și al puterii, provocând tocmai prin asta dreptul puterii, în contra lor. Ei vor să facă un popor, din cele 13 milioane ungari: cinci milioane de slavi, două și jumătate milioane de români, și două milioane germani au să și nimicească graiul și legea, de dragul a patru și jumătate milioane maghiari, fiindcă aceștia, în trufia lor, nu vor să sufere nici o altă naționalitate între ei, și fiindcă lor, rassă fără înrudiri ce sunt, li-e mare frica să nu dispară cu vremea națiunea lor din pricina numărului lor mic. Maghiarii, țaranul ca și boierul, își cred seminția lor de singură îndreptățită, și anume pentru a stăpâni menită. Nu știu să uite, că cu o mie de ani înainte, strămoșii lor au cucerit pământul, făcând șerbi pe valahi și pe slavi. În grozava lor mândria lor națională și îngâmfarea lor națională fără seamăn, tratează cu disprefuirea națiunile conlocuitoare, și vanitatea lor națională îi face să se creadă poporul ales... (Din «Neue Zeit» ziar german din Lipsca, 1848).

Caracterul național al maghiarilor, zice Pusztai, este compus din o mare cantitate de vanitate, făloșie și manie de a se măndri, care însă nici decât nu este asemenea cu cea frumoasă virtute care îndeamnă la fapte mari, și nu are nimic a face cu măreția încredere în sine a națiunilor mari, cari au săvârșit de acele fapte — ci este vanitatea omului sterp și sec, condensat în genul unui întreg popor. Națiuni bătute cu astfel de vanități, de obicei se războiesc în cele din urmă ale cuceritorilor matadori de partid, și heloților ambițioși. (Ce actual! N. Trad.)

Blaze de Bury pune pe maghiar alături de irlandez: »Un maghiar și un irlandez sunt frați de cruce. Amândoi se cred ieșiți din sfânta căpățină alui Brahma, în vreme ce, afară de ei, toți ceilalți nevolăși pământeni sunt făcuți numai de dragul lor...» Decât în ce privesc planurile cu politica externă, irlandezii tot nu trec așa tare marginile ca maghiarii, cari își prevăd un rol hotărâtor și spre apus ca și spre răsărit...

Imi aduc aminte de o convorbire, ce-am avut, în anii 1850, cu Schafarik, care se născuse în Ungaria, și trăise mult acolo. Zicea: »Este caracteristic pentru îngâmfarea înăscută a acestui popor că maghiarul de rând, niciodată nu va spune numele slovacului (tot) fără să adaugă: nem ember (nu-i om); numele germanului: ebada nemetjel (cânela de neam); cel al sârbului: vad rácz (sâlbatic)...»

Vom mai da spicuri.

S. C. D.

Din Maramurăș.

— Raport special al «Tribunei». —

Lupta la comitat. — Doi români vrednici.
— Convictul.

În April 26 st. n. s'a ținut congregațiunea în Sighetul Marmăției. Cu ocaziunea aceasta a fost pe tapet și felicitarea guvernului și mai ales felicitarea lui Apponyi pentru proiectul cu școalele.

În contra proiectului a vorbit Rev. domn Tit Bud vicar gr. cat., argumentând că nu poate primi proiectul fiindcă nici episcopul său — care e recunoscut patriot — nu-l primește.

După ce a vorbit dr. Ioan Mihályi protolisc comitatens care a zis că de când e guvernul actual la cârmă congregația din Maramurăș de 3 ori l'a felicitat nu află cauză ca să se feliciteze din nou, cu atâtă mai ales că nu are guvernul actual nici un merit ca să fie felicitat; cu atât mai puțin este de felicitat Apponyi.

Când s'a ridicat plata oficianților dela comitat, s'a făcut fără ca să se facă condițiuni. Dacă a fost

intențiunea guvernului ca să amelioreze starea învățătorilor, de ce nu o face aceasta fără condițiuni cum a făcut-o cu oficianții dela comitat.

Dar nu îl primește și pentru aceea că proiectul lui Apponyi vatamă autonomia noastră națională, și prin aceasta se cauzează o neînțelegere în țară.

Guvernul și deputații ar trebui să fie cont de aceasta, căci și Cicero a zis că »Cine face legi așa să le facă ca să nu fie în detrimentul indivizilor.«

Proiectul de felicitare s'a primit.

Este de observat că dela ședință a absentat preoțimea noastră — 4 preoți au fost numai de față — sub pretextul că apropiindu-se sărbătorile sunt ocupați cu spoveditul. Dar nu s'a înfășoșat nici inteligența civilă care până acum și-a făcut datorința. Au lipsit Petru Mihályi, Basillu Jurca, dr. Ilie Mariș, dr. Florențiu Mihályi, dr. Aurel Man.

Tot în ziua aceasta după amiaza a avut ședință și comitetul convictului, având a decide despre vânzarea casei convictului pe seama orașului cu scopul ca să se prefacă în casa orașului. Este de lăudat deciziunea că oferta orașului s'a respuns argumentând că românii au primit edificiul acesta dela Maiestatea Sa, și nu voesc a se lăpăda de el fiindcă ar fi un lucru iloyal.

Vasiliu Irody în vorbirea sa a zis, că românul e de fire așa că nu se lăpădă de moșia sa bucuroș, cum să ne lăpădam noi de moșia noastră, când moșia aceasta este darul Maiestății Sale, și la cari se uită cu drag și mândrie toți maramurășenii. Am susținut-o până acuma cu mare jertfe și acum să ne despărțim de ea?

Cu unanimitatea voturilor s'a primit deciziunea ca să nu se vândă orașului edificiul convictului.

Concentrarea conservatorilor.

București, 30 Martie n.

...toriei, unirea celor două grupuri conservatoare. Au asistat numeroși membrii ai partidului, toți fruntașii, afară de generalul Manu, care a demisionat din comitetul executiv.

Impăcarea se explică în cele două cuvântări de mai la vale:

Discursul dlui Gh. G. Cantacuzino. În mijloc acestui entuziasm dl Gh. G. Cantacuzino se urcă la tribună, fiind primit cu noi aplause.

D-sa a rostit următorul discurs:

»Domnilor, Răscoalele țărănești și consecințele ce ele vor avea, impun datoria imperioasă de a strânge rândurile partidului conservator și de a uni într'un singur mănunchi toate forțele sale. Azi chestiunile de persoane rămân în planul al doilea.

Chestiunile sociale constituiesc, din potrivă, caracteristica zilei de azi. Anarhia și desfrăul au cuprins țara întregă și față cu această stare de lucruri suntem în drept a ne întrebă care trebuie să fie linia de purtare a partidului conservator?

Se cuvine oare să stăm nepăsători la acțiunea care zdruncină temelia acestei țări? Putem oare lăsa proprietatea pradă unei mulțimi înșelate prin propagandă la revolte și jaf, la incendiu și omor? Aceasta nu poate fi și nu va fi.

Oare partidul conservator divizat ar fi putut ține piept greutăților viitorului? Desigur că nu.

Un singur mijloc eră pentru a se asigura izbândă lui: întrunirea strânsă și leală a tuturor forțelor vitale ale acestui partid.

Această unire, în urma tratativelor ce am avut cu dl Carp, nu se putea executa decât sub condițiunea expresă, cerută de dl Carp, de a avea domnia-sa conducerea partidului conservator.

Am consultat pe toții foștii mei colegi din fostul cabinet și toți au recunoscut greutățile situațiunii și fruntașii au căzut de acord cu vederile mele, lăsându-mi dreptul de a alege deslegarea acestei probleme.

Momentele sunt solemne și ezitarea nu poate fi permisă. Acum se cuvine să afirmăm încă odată deviza partidului conservator, care-l pune mai

presus de celelalte partide: Totul pentru țară, nimic pentru noi.

Cu inima curată și fără nici o amărăciune încredințez dar dlui Carp conducerea partidului conservator.

Dea Dumnezeu ca această hotărâre voită să înțărească partidul conservator, căruia cu cinste și credință am închinat 40 de ani toată dragostea și devotamentul meu.

Soldat devotat al steagului voiu rămâne pururea părtaș al nevoilor tuturor și toate împrejurările grele mă vor găsi gata a apăra cauza conservatoare.

Vă urez, iubiți tovarăși de lupte trecute și viitoare, sănătate.

Cuvintele calde ale d-lui Cantacuzino au fost acoperite de lungi aplauze.

Discursul dlui P. P. Carp. Șeful partidului conservator se urcă la tribună, fiind primit cu un ropot de aplauze.

Iată discursul D-sale:

»Domnilor mei,

Cuvintele atât de frumoase rostite de dl Cantacuzino, conțin un întreg program, a cărui executare mi-se încredințează mie. E adevărat, că o mare anarhie și destrăbălare a coprins mintea țaranului. Acest lucru trebuie să ne călăuzească pe viitor.

Puteți fi încredințați că voiu aduce toate puterile mele în serviciul acestei cauze, pentru a o putea aduce la un bun sfârșit.

Pentru acest lucru contez pe unirea de fapt, nu pe unirea de aparență.

Când vorbesc aci de unire, nu gândesc de o unire ca dela șefi la partizani. Fiecare să gândească cu mintea lui și să lucreze pentru întărirea edificiului partidului conservator, dar când conducătorii vor alege care piatră trebuie pusă la edificiu, să vă supuneți fără a murmura. Așa vom putea trece, nu numai peste greutățile momentului, dar vom reuși și în viitor și vom readuce bunul simț românesc.

Termin zicându-vă:

— »Contez pe D-voastră, vă rog să conțați pe mine.«

Au vorbit cu ascendență dl. Cantacuzino, dl. Man, Ioan Lahovary, Tache Ionescu și Nicu Filipescu, făcându-li-se tuturor mari ovățiuni.

După răscoală.

Intrunirea proprietarilor. Mai mulți proprietari s'au întrunit Marți după amiaza la »Societatea agrară«. Între cei cari au luat parte, se citează numele dlor Noica, Colibășanu, D. Burileanu, St. Popp, N. Ghieș, Dumitru Soare Oprea. Toți au cerut despăgubiri și regimul în vigoare în ce privește contractele agricole. Nici unul din oratori nu a făcut cunoscut însă adunării vreunul din contractele pe cari le au actualmente cu țaranii.

La sfârșit s'a votat o moțiune în cuprinderea următoare:

»Subsemnații proprietari și arendași din întreaga țară dăunați în urma răscoalelor țărănești, întruniți astăzi în localul Societății Agrare, au decis să numească o delegațiune din sânul său, care să meargă în audiență la Majestatea Sa Regele pentru a cere:

1. Ca guvernul să iee de îndată măsuri pentru constatarea daunelor cauzate și să despăgubească pe fiecare, în raport cu pagubele suferite.
2. Să se convoace de îndată Corpurile legiuitoare actuale, pentru a se pronunța asupra pagubelor.
3. Să se iee măsuri pentru a se asigura buna liniște și recoltarea produselor viitoare.
4. Invoielile agricole să fie lăsate în termenii actualei legi de tocmele agricole, până se va legifera altfel.
5. Prefecții să nu aibă alt amestec în raporturile dintre părți, decât atunci când s'ar depăși legea pentru garantarea ambelor părți.

La sfârșit s'a ales o delegațiune care să ceară o audiență M. S. Regelui și dlui Dim. Sturdza, președintele consiliului.

Un ordin circular relativ la răscoală. Dl. Ion I. C. Brătianu, ministru de interne, a trimis următorul ordin circular tuturor prefectilor din țară:

»Din interogatoriul arestaților ca instigatori la răscoală s'a constatat că unor indivizi și chiar unor țărani li-se dă de către locuitorii răsculați numele de studenți.

»Vă rog ca, în înțelegere cu dl. procuror local, să cercetați ce a făcut pe țărani ca să dea numele de studenți unor capi de bande de devastatori și incendiatori, cine erau aceia cari le dau acest nume și ce făcea pe țărani să creadă că numele de student e sinonim cu acel de cap de bandă sau revoluționar?

»Comunicându-vă cele ce preced, am onoarea a vă ruga ca, împreună cu dl. procuror local, să vă îndreptați cercetările în această direcție, punând toată stăruința spre a face lumină în această chestiune, care prezintă un deosebit interes». Ministru, I. Brătianu.

D. C. Alimăneșteanu, prefectul județului Ilfov a inspectat ieri mai multe comune din jurul Bucureștilor, interesându-se de starea lucrărilor agricole și îndemnând pe țărani să aștepte în liniște pentru că autoritățile au grije de soarta lor.

Apărarea națională.

Bihorul încheie.

Bihorul care s'a urnit mai greu și unde fără inimosul tânăr dr. D. Lascu și cei vre-o cincisprezece studenți universitari, cari i-au făcut gardă cu greu s'ar fi făcut vre-o mișcare, în apărarea națională contra pornișilor păcătoase ale lui Apponyi, a rostit cuvintele din urmă.

Dăm mai la vale rapoarte.

Lucruri slabe la Beliu.

Adunarea poporală convocată în Beliu pe 15/28 Aprilie a. c. (s. Florii) nu s'a ținut din cauza timpului nefavorabil. — Popor s'a adunat la vr'o 200 inși din jur și cu beleni s'ar fi strâns la 500 inși deși timpul a fost foarte moros. Dar inteligență nu s'a strâns nimic, fără numai învățătorul Ugliș din Hăjmaș. Vorbitorii de asemeni n'au venit de nicăieri. Și cu toate acestea întreagă inteligența maghiară a fost pregătită cum se cade ca de sărbătoare în frunte cu antistia și protopretore, căpitan de păduri ale domeniului și precum am auzit 25 gendarmi. Toți membrii antistiei comunale din Beliu erau decorați pe brațul stâng cu pantlici tricolor ale statului.

Ei bine! O mică învățătură putem trage și din această întâmplare. Subscrisul am umblat în cercul Beliuului cu un fiu de țaran deștept. Toată inteligența noastră aproape, a fost rece. Mai mari greutăți am întâmpinat în Beliu. Nici preotul, nici asesorul consistorial dl. P. Gavrilette, nici învățătorul dl. C. Musca nu s'au mișcat un pas, n'au lucrat nimic. Preotul G. Molnar nici în Beliu, nici în Mocirla, care o administrează n'a grăit un singur cuvânt către nici un om deși mi-a promis, că grija lui. Inșiși poporeni mi-au spus, că nimeni nu i-a încunoștințat.

Las' apoi, că dacă au dormit ai noștri, au lucrat contrarii. Subjudele din Beliu și scriitorul dela pretură din casă în casă au umblat și au pregătit pe oameni, că vin niște fiscași români cari îi belesc pe ei și vrea să-i înșele. Așa mi-a spus. Așa, că toți erau scandalizați. Inteligența maghiară din Beliu, Vineri seara a ținut sfat ce să lucreze și cum să porceadă. Și așa au fost bine pregătiți, numai noi nu.

Adunarea această poporală avea de scop trezirea sentimentului național în popor, care tot de străini e stăpânit, sfătuit și condus, așa că și urește inteligența neamului său. Și dacă nu se va ținea o adunare poporală, să mă credeți, că nici în viitor nu va reuși naționalist în acest cerc. Protopopolul i-am scris să ne convoace în o conferință preotească și să ne sfătuim despre o adunare poporală, dar nu face nimic. ceialaltă așa. Toți dorm.

Adunarea poporală din Homorogul-român.

Duminecă în 28 Aprilie st. n. s'a ținut adunarea poporală în Homorogul-român. Poporul a așteptat cu mare bucurie sosirea zilei de Duminecă, cu atât mai vătos, că era informat, despre purtarea bravă a românilor din celelalte comune aparținătoare cercului Ugra, cari cu ocazia adunărilor ținute în Sân-Nicolau, Giriș, Chișirid au protestat energic, s'au afirmat de români buni în aceste locuri periclitare, și deci voiau ca și Homorogul să-și aibă partea sa hotărâtă în lupta națională. Din contră administrația cu mare îngrijorare a luat la cunoștință ținerea adunării, deoarece în ziua de Duminecă au văzut deșteptarea și întărirea sentimentului românesc în cercul Salotei-mari.

Deși vremea a fost ploioasă, adunarea s'a ținut și încă înaintea unei mulțimi considerabile. A luat parte apostolul Bihorului dr. D. Lascu în societatea mai multor tineri. Administrația încă a fost de față însoțită de împănații jandarmi.

Prezident a fost ales unanim țaranul fruntaș Costa, care deschizând adunarea a dat cuvântul dlui dr. Lascu, care în o vorbire de 2 ore a făcut cunoscute poporului punctele programului național, lupta deputaților naționali români în dietă și lupta poporului român în contra proiectului lui Apponyi. Au fost momente înălțătoare, cari ar fi sguduuit și cele mai impietrite și haine inimi, ce nu simt românește, când sute de glasuri rosteau cuvintele »nu ne dăm.«

După dr. Lascu a vorbit preotul Blaga, părintele sufletesc al comunei Homorog. Bătrân, încărunțit în vremuri grele, însă vocea-i sonoră și inima-i tinără a convins pe ascultători despre disarmonia ce e între guvernul acestei țări și între diferitele popoare din țară, cari în loc să fie scoase din năcașurile în cari înnoată, sunt și canate cu legi, cari ținesc amorțirea sentimentului național. Cuvintele frumoase ale părintelui au fost acoperite de strigăte »să trăiască.«

Apoi dl. dr. D. Lascu a cetit moțiunea și a explicat o punct de punct. A plăcut mult poporului felul vorbirii dlui Lascu care ca bun psiholog al țaranului a ilustrat cu pilde scoase din viața țărănească diferitele puncte din rezoluțiune. La sfârșit i-s'au făcut ovății nesfârșite din partea poporului, care nu știa cum să mulțamească, acestui apostol, că i-a învrednicit D-zeu să-l audă vorbind și în satul lor.

Pentru reușita adunării a lucrat mult și țaranul fruntaș Vașca, care și de data aceasta s'a dovedit de neînfricat și de devotat soldat al partidului național-român.

Laudă dlui Vașca!

Adunarea din Homorog își ocupă un loc însemnat între protestările ridicate de neamul românesc în contra legii apponyane, cu atât mai mult, că acest protest vine din cea mai extremă parte a neamului românesc. Înainte fraților din Homorog, pe calea apucată.

V. P.

Adunarea poporală din Săcădat.

Potop, nu altă, — de ploaie adică, nu de oameni, — de îți venea a crede, că Dumnezeu și-a pus în gând să spele păcatele pământului. S'au poate că lacrimile ce se vărsau pripite din întunericul norilor, era plânsul cerului înduișoșat de nenorocul neamului nostru și întristat de nepăsarea revoltătoare ce dată ne este a constata din partea preșoșilor conducători ai poporului. A trebuit să constatăm adică lipsa totală a inteligenței din jur, deși în jurul Săcădatului ne-am obișnuit a ști oameni de inimă și tari în crezul nostru național. Vor aduce poate ca scuză urățenia vremii, dar pe cum și-au ținut de datorință dnii dr. Aurel Lazar, dr. Coriolan Papp și V. Babi și protopopolul tractul ort. Alex. Muntean alui Vasile a se prezenta, când vorba e de întărirea și înălțarea neamului nostru, dumnealor încă s'ar fi putut prezenta cu atât mai vătos cu cât Sabolciul, Borșa, Zarandul, Ineul, Alparea de pildă abia au a face câțiva pași până ajung în Săcădat.

Dar nădăjdum că la apropiata ocaziune își vor împlini datorința.

Adunarea s'a început la ciazurile 12 din zi, în fața harnicilor țărani din Săcădat, cari s'au adunat cu mic cu mare, sporindu-se numărul și cu alții din jur, cari au ținut cu toată vânosia sufletului lor cinstit să se adune, pentru de-a spăla rușinea

cu care voia să ne necinstească actualul deputat al acestui cerc jidovașul Fischer-Farkasházy, prin adunarea dela Borod și să arete lumei românești că ei încă sunt pentru lupta bărbătească a deputaților noștri. Și ar fi bine dacă deputații noștri ar da mai mare atențiune și mai mult sprijin moral cercurilor din Bihor, că nu chiar trudă titanică ar trebui și despre înstrăinatul Bihor s'ar vorbi ca despre »Bihorul nostru«.

Adunarea s'a deschis cu propunerea de a alege pe dl. dr. A. Lazar de președinte. Propunerea s'a primit cu însuflețire. Inimosul președinte deschide adunarea, arătând poporului ținta adunării și desfășurând pe larg gravaminele proiectului Apponyi.

Țin să accentuez că vorbirea dlui dr. Lazar a fost așa de bărbătească, așa de avântată și de suflete înălțătoare, încât poporul nu mai știa ce să facă de dragul lui. Îndeosebi a fost la loc, — și ar fi bine să se accentueze la ori și ce adunare — când având la spatelile noastre pe dnul fibirău și dl notarăș apărați de 12 jandarmi, a spus poporului, că nu ni-e frică de dlora să fie de o sută de ori mai mulți, căci ne învățăm între hotarele legii și a dreptăței, și când »noi vă vom spune, conducătorii, cărturarii D-voastră să veniți după noi, puteți veni cu sufletul liniștit, căci numai în dreptate vă vom conduce«.

Și la noi în Bihor unde administrația e așa de mare domn, o ținută așa de bărbătească în fața poporului, produce roade nespuse de bune.

A vorbit apoi harnicul tânăr V. Babi, a cărui vorbe hotărâte și bărbătești au plăcut iarăși mult poporului.

În sfârșit a vorbit dl. Dr. Coriolan Papp, care cu vorbe răspicate la înțeles a arătat poporului netemeinicia făgăduielor 48 iștilor, făcute la alegeri. Cuvintele dlui Dr. Coriolan Papp care a fost candidatul de deputat al acestui cerc, au fost primite cu plăcere și însoțite de viile aprobări ale poporului.

După acestea s'a cetit proiectul de hotărâre din partea dlui I. Tărău ca și notarul adunării, care s'a primit în forma următoare:

Luând în socotință, că proiectul de lege școlar alui Apponyi, pe lângă toată lupta bărbătească și înălțătoare a deputaților noștri naționaliști s'a votat în casa țării, și luând în socotință urmările dezastruoase ce s'ar deslănțui asupra noastră prin intrarea în viață a acestui proiect de lege;

Poporul român din cercul alegător al Aleșduului (Bihor) întrunit astăzi în 15/28 Aprilie 1907 în adunare poporală la Săcădat, aduce următoarea

Hotărâre:

Rugăm arhieriei noștri, ca pe cei dintâi și mai chemați paznici ai așezămintelor noastre culturale și bisericești, ca ajungând proiectul în casa magnaților să reieie firul luptei începute de către iubii noștri deputați în casa țării, și să tâlmăcească acolo în auzul întregii lumi protestul poporului român, ce-l ridică contra tendinței acestui proiect de a stângaeni ba chiar suprima șborul și avântul cultural al dulcii noastre limbe românești moștenită și păstrată cu multă sfințenie din vechi strămoși.

Cerem aceasta cu atât mai vătos, cu cât nu putem privi parlamentul și guvernul actual de chemat a aduce o lege fundamentală de o așa mare însemnătate și atât de jignitoare mulțimei locuitorilor din această țară, din pricină, că deoparte parlamentul de azi nefiind ales pe singurul adevărat temelie al votului obștesc, nu reprezintă voința majorității cetățenilor țării, — iar de altă parte acest parlament a fost întrunit anume pentru de a introduce neamănat votul obștesc, secret fără de nici o restrângere, după introducerea căruia ar fi avut datorința a se retrage, dând loc altui parlament compus din adevărații aleși ai poporului.

Adunarea poporală aprobă întru toate ținuta deputaților noștri naționaliști și îi roagă să lupte și mai departe cu toate mijloacele legale pentru deopotriiva îndreptățire și binele tuturor popoarelor din patrie, totodată ține să enunțe, că des- aprobă cu toată taria apucătura pusă la cale de deputatul actual, pentru de a demonstra, că alegătorii români din cercul Aleșd consimt și aprobă proiectul apponyian.

La cazul dacă acest proiect de lege ar fi primit și din partea casei magnaților, cerem dela Arhieriei și fruntașii noștri, ca în socotința marelui primejdii ce ne amenință în dezvoltarea noastră

culturală, să convoace o adunare a tuturor românii din patrie, iar hotărârea ce se va aduce acolo, ca și glasul unui întreg popor să fie înaintat M. Sale Împăratului și Regelui nostru ca și preabunului nostru părinte, dela care nădăjduim ocrotirea și apărarea autonomiei noastre întărită prin subscrierea Lui. O. e. s.

Din străinătate.

Italia.

Un discurs războinic al regelui Italiei. Nici odată nu s'a vorbit atâta de pace decât în timpul de față, și iar niciodată nu s'au pus pe înarmare puterile europene, decât tocmai acum.

Ultimul fapt în seria înarmărilor e lansarea unui monstru de războiu sub forma unui nou cuirasat italian la Spezia.

Cu ocazia aceea regele Victor Emanuel III a ținut un discurs remarcabil din două puncte de vedere: întâiu că regele Victor Emanuel e tăcut de felul său; al doilea: discursul are aerul cam războinic, deși nu tocmai atât de războinic pe cât l'a dat o agenție telegrafică.

În textul oficial, pe care l-au reproduc ziarle italiene și franceze, regele ar fi zis:

În numele reginei își predau acest stindard, d-tale domnule comandant ca să fâlfâie pe vasul acesta de războiu în ziua în care, împreună cu vasele surori de războiu va fi chemat să apere onoarea națională. Doresc sincer, ca ziua aceea să fie cât mai departe, dar dacă va sosi, sunt ferm încredințat, că tricolorul cusut de soția mea, va aduce noroc flotei noastre spre gloria Italiei.

În sine luat discursul acesta nu are nimic deosebit.

La astfel de ocazii, oricare suveran ar fi vorbit la fel. Așa e moda să se vorbiască când se lansează un vas de războiu. Așa a vorbit și Wilhelm II, cu deosebirea că el e și vorbăreț din fire.

Cu discursul regelui Victor Emanuel, așa cum s'a reproduc pentru Germania, lucrurile stau altmintrelea.

După jidanii dela numita agenție telegrafică, regele Italiei s'ar fi pronunțat în felul următor:

»Stindardul acesta să fâlfâie numai în ziua în care vasul va avea misiunea, să lupte cu celelalte vase ale națiunilor surori pentru apărarea onoarei Italiei. Sper din tot sufletul că ziua aceea e încă departe, dar de venit va trebui să vie odată. E sigur, că atunci stindardul acesta va aduce noroc națiunii italiene. Dacă comparăm cele două texte, vom vedea imediat că în două locuri importante sunt alterate textele în mod radical și intenționat.

Textul oficial vorbește de »vase surori« cu care va avea să lupte alătura noul vas de războiu, al cărui stindard tricolor l'a cusut regina Italiei, cel'alt text vorbește de vasele »națiunilor surori«, cu care va avea să luptă odată flota italiană.

Mai departe tot după textul alterat regele ar fi zis, că »ziua aceea (de luptă) va trebuie să vină odată«.

Deosebirea enormă între aceste două texte e bătătoare la ochi.

În textul jidovesc regele ar fi vorbit de vasele națiunilor surori, cari vor lupta în comun. Cine sunt națiunile surori?

Nu pot fi decât surorile latine: Franța și Spania, și deoarece aceste două state nu pot începe nici o acțiune în Marea Mediterană, fără amestecul Italiei, atunci e vorba și de flota Angliei.

Am avea deci faimoasa quadruplă alianță despre care atâta s'a vorbit dela întredederea din Cartagena și Gaeta în presa străină și mai în urmă în »Correspondencia de Espania«.

Când se presupune că regele Italiei ar fi zis că »ziua luptei va trebui să sosească odată«, atunci e pe față vorba de războiu. Că va erupe războiul mai târziu sau mai curând, aceasta e lucru secundar.

Faptul de reținut în sine e că regele Victor Emanuel III. ar fi fost războinic.

Dar aceasta nu e adevărat. Ziarele italiene insistă asupra tonului pacific al discursului regal. »Corriere dela Sera« spune categoric, că regele a aparut c'un ton puternic (*marco molto su queste parole*) că ziua aceea să fie cât mai în-

depărtată. Este interesant, că nici un ziar italian nu vorbește de vasele națiunilor surori.

Discursul alterat de agenția Hirsch-Herald a produs cea mai rea impresiune în Germania mai ales în timpul de față, când opinia publică e atâta de nervoasă.

Germania.

Bülow despre desarmare. În ședința de Luni a camerei germane fiind pe tapet budgetul cancelarului și cancelariei imperiale, Bülow a vorbit, răspunzând lui Hertling (centru) și Winkler (conservativ), despre desarmare în următorii termini:

— Germania a primit cu bucurie invitaerea Rusiei la conferența de pace din Haga. Pe lângă programul rus, puterile s'au ocupat și cu întrebarea, că oare n'ar fi conștient, ca să se ocupe conferența dela Haga și cu ideile referitoare la desarmare, ori cel puțin la reducerea înarmării. Nici una din aceste propuneri n'a fost încă făcută în formă categorică. Propunerile referitoare la desarmare urmăresc, să câștige noi garanțe pentru pace. Cine n'ar aprobă aceste motive? Numai întrebarea este, dacă pertractările dela conferență vor fi capabile de a apropia ideea aceasta de stadiul realizării. Pertractarea acestei chestii la conferența trecută a avut urmarea, că puterile au fost îndrumate să se ocupe mai de aproape cu examenarea problemei. Până când însă nu putem spera cu siguranță în executarea practică a lucrului, nu putem aștepta nimic dela pertractarea chestiei în conferență. Din contră e pericol, că vătămarea intereselor contrare poate provoca urmări păgubitoare. E de nețâgăduit, că deja încaș informațiunea despre desbaterea chestiei la Haga n'a exersat impresie liniștitoare asupra situației politice internaționale. Spre a ne asigura liniștea din afară, am stat totdeauna gata de luptă și principiul acesta s'a dovedit bun. Nime nu ne poate lua în nume de rău, dacă susținem și pe mai departe mijlocul, care ne-a asigurat pacea. Nu voim să ajungem din nou în situația, să ne cânte: Unde e patria nemților? Din mai multe părți mi-s'a dat sfatul, ca să luăm și noi parte la desbaterea chestiei de desarmare, pentru că rezultatul ei și așa va fi numai academic. Nu sunt de credința, că tactica aceasta ne-ar scuti mai cu efect iubirea de pace față cu bănuielele nemotivate. Prin aceasta tocmai nu s'ar accentua greutățile situației noastre geografice și alte împrejurări ale noastre, cari ne forțează să ne apărăm. Năzuințele noastre pacifice au fost întimpinate de cu mult mai multe bănuiele nedrepte și tendențioase. Am aflat cu mult mai corectă și mai demnă de națiunea noastră declarațiunea, că nu vom lua parte la dezbateri, deși nu dubioasă, dar în tot cazul nepractică. Nici nu cugetăm, să constrângem pe cineva a aderă la punctul nostru de vedere. Iar dacă în cursul dezbaterii desarmării s'ar ivi vr'un rezultat practic, în tot cazul îl vom examina cu conștiențiositate.

Cancelarul, ocupându-se apoi cu situația politicii externe, a accentuat, că preste tot se observă tendințe de pace.

Serbia.

Patroane și puști. În sfârșit consiliul de miniștri a decis unde să comande patroanele și puștile, despre cari s'a vorbit atât de mult în presă. Patroanele le vor comanda la fabrica din Hitenberg, care a prezentat ofertul cel mai favorabil.

Cu construirea comandi de puști va fi încredințat arsenalul din Știria.

Ministrul președinte, Pașiciu, și ministrul de comerț pleacă la Londra, ca să ia parte la deschiderea expoziției balcanice. Pe lângă cele scrise într'un număr trecut al ziarului nostru referitor la chestia aceasta se mai afirmă acum, că Pașiciu ar avea mandat, să mijlociască primirea regelui Petru la curtea din Londra.

Rusia.

Din ședința dumei. În ședința șogomotoasă de Luni socialistul Surabow, criticând armata și guvernul, a spus între altele următoarele:

— Sub guvernul acesta, armata va suferi totdeauna înfrângere, atât în Orient cât și în Apus. Armata aceasta poate fi folosită numai în contra dușmanului intern.

La aceste cuvinte s'a născut un tumult grozav, care s'a calmat cu multă greutate, după ce a fost închisă ședința.

Lui Surabow i-s'a votat dojană protocolară, după ce s'a redeschis ședința la 7 seara, iar contingentul urcat de recruți s'a primit cu 193 voturi contra 123.

Conjurațiune. În academia militară, numită Paul s'a descoperit o conjurațiune, conform informațiilor lui »Tovarik«. S'a ținut o riguroasă perchezitiție domiciliară, iar oficerii Patamov și Pamfilov au fost arestați în castelul Petru și Paul.

Marocco.

Situația. Ziarul »Le Matin« e informat din Sidi-Ben-Abbas, că sultanul din Marocco a adus la cunoștința semiștilor dela frontieră, că conflictul maroccan francez va fi aplanat pe cale diplomatică și că francezii vor părăsi încurând Udia. Pe urmă apoi va conduce semiștile împotriva pretendentului Muhamara.

Montenegro.

În contra cabinetului Tomanovici, numit de curând, domnește o mare agitație pentru că guvernul a lăsat să se distrugă tipografiile dela două ziare opoziționiste.

La granița de sud a avut loc un meeting popular înarmat, în care s'a cerut demisiunea guvernului, exprimându-se dorința ca prințul să respecte constituția. S'a ales o deputațiune care va merge înarmată la prinț pentru a-i preda decisiunea întrunirii.

La Niesici și Podgorița au avut loc lupte sângeroase de stradă în cari au căzut numeroase persoane. A fost și un însemnat număr de răniți.

Sporirea sinuciderilor în Germania.

O revistă din Colonia se preocupă de sporul alarmant al sinuciderilor în Europa, și cu deosebire în Germania.

Mai în toate țările unde s'a făcut statistica, științificește controlată, a sinuciderilor, se constată că în lunie sunt cele mai multe sinucideri și în Decembrie cele mai puține. Mai mult încă: din Decembrie până la lunie numărul sinuciderilor merge crescând din lună în lună; după care apoi, scade din lună în lună până la Decembrie. Acest fapt pare a fi lege generală fără excepțiune; ea rezultă din statistica făcută pe un mare număr de ani.

Pentru că desgustul de viață se accentuează astfel, tocmai în timpul când cerul e albastru, când existența este mai ușoară, și mizeria fizică mai puțin grea? Prejudicata poporală ar pune din contră epidemia sinuciderilor pe seama fri-

gului, a scurtimei zilelor, a tristeții răsăritului și apusului de soare, a nopților lungi de iarnă. Înșă, prejudecata populară se înșală, în această privință.

Este probabil, că zilele calde de vară ducând la paroxism ceace există în noi ca pasiuni bune sau rele, excitând în noi energia vitală, ne împingă să realizăm, fără lungă deliberare, cugetele noastre; și dacă se întâmplă că gândurile noastre sunt triste, desparate, ele devin fără tranziție gesturi de disperare.

Dar mai sunt de luat în considerare și alți factori, sexul de exemplu; din șase cazuri de sinucideri, cinci sunt de bărbați și unul de femei. Această enormă disproporțiune provine din două cauze: bărbații în general au în afaceri o responsabilitate cu mult mai mare decât femeile; pe de altă parte, femeile au păstrat un sentiment religios cu mult mai întins ca bărbații, ceace le face să dea îndărăt în fața unui act de violență asupra propriei lor vieți.

Un alt factor este vârsta; sinuciderile de bărbați sunt mult mai numărătoase între treizeci și șasezeci de ani. Femeile din contră, în tinerețe dau un contingent mult mai puternic de sinucigașe decât la vârsta de 30 sau 35 de ani, când pasiunile tinereței s'au mai potolit și când resemnarea a venit.

Bărbații dela 60 de ani înainte pare că se resemnează a trăi sau se cramponează de un rest de viață și aproape renunță la sinucideri.

De mulți ani, numărul sinuciderilor sporște în toate țările civilizate în proporțiuni alarmante.

Această epidemie este cu atât dezastruoasă cu cât ea lovește mai ales pe copii. În Franța, de exemplu în ultimii 20 ani, numărul sinucigașilor cari n'au atins vârsta de 16 ani a sporit cu 151 la sută. Aceeaș progresiune în Italia, în Anglia, în Germania este și mai mare.

Cauzele sporirii acestui teribil flagel sunt multe. Poate că e între cauze și surmenare școlare.

Poate că e și scăderea simțământului de datorie, și trecerea bruscă de la viața simplă de altădată la viața sbuciumată de azi.

Mai este apoi și alcoolismul. În sfârșit, între cauze, trebuie să fie și faptul că mulți țărani au părăsit satele pentru a veni în orașele mari cu speranțe de a câștiga mai mult și nefiind preparați cu arme perfecționate pentru lupta vieții, cad învinși. Cu toate acestea, variațiunile numărului sinuciderilor nu corespunde necesarmente cu decisiuitatea populațiunii.

Se mai constată apoi că sinuciderile sunt de 3 ori mai numărătoase la persoane divorțate decât la cele căsătorite.

Și sunt mai multe cazuri la nereligioși decât la religioși, ceea ce de altmintearea e foarte natural.

NOUTĂȚI.

ARAD, 2 Mai n. 1907.

Din cauza sărbătorii de azi, Vinerea mare, numărul proxim al ziarului nostru va apărea numai Sâmbătă noaptea.

La numărul de azi, abonenților numărului popular li-se trimite și supliment literar.

— **Căsătorie.** Duminecă după amezzi la orele 4 s'a celebrat în Sinaia căsătoria civilă a redactorului nostru dl Sever Bocu și a d-soarei Marilina, simpatica fiică a dlui primar G. Manolescu. Actul civil a fost săvârșit de însuși părintele fericitei mirese. Sala primăriei și intrarea erau împodobite cu flori și pe tot drumul dela casa primarului până la primărie au fost stâlpi verzi și flori. O mulțime de lume a grăbit să aziste și să felicite pe tinerii miri. Cununia religioasă va fi în Dumineca Tomii, în biserica Sfintei Mânăstiri Sinaia. Naș va fi prințul Constantin Brâncoveanu Basarab.

Mai mulți prieteni de aici ai redactorului nostru vor merge să aziste la cununia religioasă.

— **«Alea jacta est»** al confrăților din Buda-pesta a fost — cum credem că a ținut să fie — articol de senzație. Presa maghiară («Pester Lloyd», «Budapesti Hirlap» și celelate) l'au înregistrat și au avizat astfel pe Apponyi că românii nu se vor supune legii lui, ci vor rezista pasiv!

Presă din România l'a înregistrat și ea, ba unele ziare l'au chiar comentat și au luat drept hotărâre a clubului naționalităților părerea pe care a exprimat-o autorul acelui articol.

Iată ce idei i-a inspirat de pildă ziarului «Secolul» dela 17/30 Aprilie:

»Din Buda-pesta vine știrea că votarea legii școlare de către parlamentul unghuresc n'a pus capăt luptei de până acum.

»Jandarmii vor fi siliți să umble din casă în casă pentru a târî la școală pe copii.

»Cu alte cuvinte, românii din Ungaria voesc să inaugureze o grevă școlară, după modelul aceleia pe care polonezii au făcut-o în Prusia.

»Românii se pregătesc să înceapă obstrucțiunea pasivă contra legii școlare alui Apponyi nemai trimitându-și copiii la școală.»

»Patriotul» (sub titlul »Triumful hunilor») scrie un articol în care între altele scrie:

»O propunere inutilă. Cât pentru propunerea, »Luptei» d'a crea o rezistență pasivă adecă de a nu mai da copiii la școală, ce în urma noiei legi scelerante au să devină niște fabrici de desnaționalizare, rămâne a se încerca experimentul. Nu credem însă că va duce la scop.

»Noi suntem convinși că familia și în specie femeia română adecă mamele copiilor vor fi atât de influente ca să contrabalanteze pe institutorul unghur s'au unghurit.

»Dar mai sunt și alte mijloace de rezistență pe care le vom arăta în viitorul articol.»

»Adevărul» se declară pentru rezistența pasivă (pe semne ca astfel să împedecă triumful hunilor») și pe noi ne desaproabă pentru că iar am avea de gând să înghenunchiem »în fața drăguțului de împărat»...

Noi rămânem pe lângă părerile arătate în articolul »Ce-i de făcut»...

Din partea confrăților rămâne însă ceva de adăogăat: să lămurască dacă părerile exprimate în acel articol sunt o emanare a clubului național ori o părare individuală a unui redactor.

Noi adecă aza știu că onor. club național n'a discutat nici n'a adus hotărâre în chestia asta... Ar fi și prematur, că e greu să spui ce o să facă peste trei ani! Cuvântul decizător îl are apoi, în chestia asta, nu clubul parlamentar, ci corporațiunile noastre bisericesti: consistoarele, sinoadele și congresul național bisericesc!

— **Manifestația socialistă.** Ziua de sărbătoare internațională a muncitorilor a fost sărbată și în Arad în mod impozant. Muncitorii, în număr de peste 3000, s'au adunat la orele 3 în piața Libertății, unde cel dintâiu orator, dl Sava Damian, culegător tipograf, a vorbit românește despre însemnătatea zilei muncitorilor în favorul votului universal. După a doua vorbire, a secretarului societății muncitorilor, manifestații au traversat strada Arhiducele Iosif până în pădurița orașului, unde au fost întâmpinați cu »Marseillesa» din partea muzicii lucrătorilor dela fabrica de vagoane. Petrecerea în pădurița orașului a durat până seara târziu în cea mai mare ordine. E de remarcat, că poliția a interzis tablele cu inscripția: Cultură poporului.

— **Distincție.** Maj. Sa Carol I. Regele României a decorat pe dl dr. Alexandru Crăciunescu, medic vara în Băile-Erculane, iarna în Abazia, cu »Coroana României» în gradul de cavalier.

— **O comună românească prăbușită în cenuse.** Groaznic incendiu în Pricaz. Precum ni-se scrie din Orăștie în 28 I. c. la orele 3 d. m. a izbucnit în comuna vecină Pricaz, din neglijința unui flăcău un groaznic incendiu, prefăcând comuna întreagă în prav și cenuse. Poporul din sat văzând groaznica nenorocire și-a perdut capul. Unii priviau încremeniți focul cotropitor care le nimicea casa, averea care au agonisit-o prin muncă cinstită și prin sudoarele frunții. S'au petrecut scene zguduitoare. Stigățele disperării umpleau atmo-

sferă. Jale ne mai văzută, urlete de disperare și de spaimă neînchipuită.

Domnia cea mai teribilă panica, când chiar în momentul cel mai critic au sosit din Orăștie 2 companii de soldați sub comanda locotenentului Cletler. Cu ajutorul bravilor soldați (de naționalitate română) prin o muncă uriașă au reușit să localizeze focul.

Au căzut jertfă focului 50 de case. Un moș bătrân fiind grav bolnav a zăcut în pat, casa în care s'a aflat a fost atât de iute cuprinsă de foc și prefăcută în cenuse, de sârmanul moșneag n'a mai avut nici timp, dar nici putere să-și mântuiască viața. I-au găsit numai rămășițele încenușate.

Pierderea e de sute de mii, și deoarece casele n'au fost asigurate nu va fi restituită.

— **Esundări.** Din cele mai multe părți ale țării vin știri de esundări în urma topirei zăpezii dela munte. Dunărea a esundat în unele părți, iar într'altele e ridicată până la țârmuri.

Tisa esundează în continuu începând dela Körösmező. La Raho a fost luat de curent podul de 80 m. în urma sumei mari de arbori aduși dela munte și opriți la pod. Peste 7 mii de săcii plutesc pe apa Tisei. Pagubele cauzate sunt foarte mari.

— **Regele Eduard** trecând peste Roma, în drumul său dela Neapoli spre Florența, a fost așteptat la gară din partea regelui Victor Emanuel. După oprirea trenului regele englez a coborât din tren și s'a îmbrățișat cu regele Italiei. Pe urmă s'au urcat ambii în tren, întreținându-se timp de 10 minute.

— **În contra studenților socialiști.** Decanul facultății de drept din Buda-pesta, Kmétty, a pornit anchetă împotriva studenților socialiști în drept.

— **Incendii în Ardeal.** În Szászszentlász (com. Târnavei-mari) au ars 60 case împreună cu clădirile economice. Pompierii din Sighisoara, Mediaș și Elisabetopole, toți laolaltă n'au putut localiza focul din cauza unui vânt teribil. — Comuna Percas de lângă Orăștie, a ars aproape toată. Un bărbat care zăcea n'a putut fi mântuit. Curțile nefiind asigurate, pagubele suferite de cetățeni sunt foarte mari.

— **Congresul studenților maghiari,** care se va ținea anul acesta în Eger, va fi patronat de 6 episcopi în frunte cu Párvy, care a fost aspru ofensat nu de mult în presă fără a-și fi cerut satisfacție. Subpatroni va avea congresul 9, între cari 7 canonici.

— **Donațiuni.** Bunul creștin din Lăpușnic Dimitrie Mihaescu la stăruința par. L. P. Mihailoviciu a dăruit pe seama sfintei biserici un rând de odajde (felon) cu cele aparținătoare în preț de 86 cor. Tot soția lui Dimitrie Mihaescu cu Iulia Moisescu și Istina Marinescu un prapore vânat în preț de 18 cor. Vasilie Marinescu un prapore vânat tot în prețul de 18 cor. Iar frații Milentie și Pavel Miulescu un rând de vestimente (felon) cu cele aparținătoare — negre — pe seama sfintei biserici în preț de 50 cor. Vânzătorul, Vasilie Hosszu din Gherla, a dăruit pe seama par. L. T. Mihailoviciu un epitrafir. Bunul Dzeu să le răsplătească.

— **Groaznică explozie din Muntenegru.** Duminecă seara au luat foc șantierul lucrătorilor podului dela Antivari; focul a fost comunicat baracelor în cari se aflau cantități mari de dinamită necesare lucrătorilor. Explozia a fost teribilă. Numărul morților este de 27 și al răniților de 41. Numărătoase case au suferit pagube. Principele Melita și Milena și prințul Danilo s'au dus la locul sinistrului și au dat ajutore raniiților.

— **Serate de ale meseriașilor români.** Ședința literară a 3-a a »Reuniunii sodalilor români din Sibiu», ținută Joi în 28 Martie n. c., a fost închinată aproape întreagă vredniciei dostoicului și iscusitului măestru compactor Petru Ilieș din Sibiu.

Dl Petru Ilieș bătrânul, pe lângă că e un măiestru la locul său, d-sa este și omul cu vederi largi în afaceri de organizări. Indată la sosirea sa în Sibiu, a intrat împreună cu fiul său Scarlat, compactor și el, în șirul membrilor Reuniunii, unde convins despre bunul mers al afacerilor, ține de neapărat ca și meseriași ei înșiși, înrolându-se la afacerile Reuniunii, să dea conducerii tot sprijinul și din caz în caz să-și arete

și recunoștința față de prezidentul ei, are când vorba e de binele obștesc, nu cunoaște oboseală, nici cruțare de timp și de orice alte jertfe.

Unele din faptele dlui Ilieș au fost scoase la iveală în această ședință de prezidentul nostru Vic. Tordășianu.

Dl Ilieș, la 28 Maiu 1903 spune între altele dl Tordășianu, ne-a făcut plăcuta surprindere cu plăria »D-zeu vede«, lucrată în tinichea. Această plărie, folosită de prezident la producțiile noastre publice și de notarul nostru la ședințele literare, a îmbogățit visteriile noastre. Tot atunci dl Ilieș ne-a dăruit »Protocolul de prezentă«, în care se petrec cu numele toți participanții la ședințele literare, apoi o frumoasă »urnă« cu inscripția »In zilele prezidenției dlui Vic. Tordășianu«, în care se introduc numerii curenți sub care sunt induși participanții în protocolul de prezentă.

Dar numele dlui Ilieș înscris este și între cei cari însemnate jertfe au adus pentru marea și pompoasa biserică catedrală din vecinătatea Reuniunii noastre. Știut este cum în Decembrie 1904 Reuniunea a avut o ședință literară din cele mai festive, căci dl Ilieș vestise cu luni înainte, că va confecționa 161 obiecte de lux din brânza sa, pe cari le dăruiește participanților în schimbul a câte unei modeste sume, ce să se dăruiască fondului bisericeii catedrale, ca astfel nici meseriașii noștri să nu rămână îndărătul celor, cari posibilă a făcut Patronului Reuniunii noastre, I. P. S. Sale dlui arhiepiscop și metropolit, I. Mețianu, să vadă ridicată această clădire monumentală. Frumușica expoziție industrială de lux, reprezintă o valoare de peste 400 cor.

În Decembrie 1905, prezidentul Tordășianu, adunând ca de obicei darurile de împărțit între săracii noștri la Crăciun, se îmbolnăvește greu, iar în Ianuarie 1906, ieșit din spital, membrii Reuniunii în ședința literară îi fac o adevărată primire strălucită. Vice-prez. Poponea mulțumind lui D-zeu, că El bunul ni-l-a redat, predă dlui Tordășianu »Cartea de dureroasă memorie« subscrisă de sute de meseriași și alți prieteni, cari implorau grabnica sa însănătoșare. Această operă de recunoștință și de iubire nemărginită tot în mîntea și inima dlui Ilieș s'a plămuit.

Trecând la jertfele mai recente, dl Tordășianu arată cum pentru ședința de astăzi dl Ilieș și fiul său Scarlat, au confecționat și dăruit: 3 albumuri de poezii, 2 călindare perpetue, 5 cadre (rame) de pliuș pentru fotografii, toate acestea și cu chipul prezidentului și 2 bomboniere. S'a trecut apoi la producțiune.

De încheiere prezidentul Tordășianu mulțumește familiei Ilieș pentru jertfe, debutanților pentru frumoasele prestațiuni și număroșilor participanți, pentru dragostea, ce ne-o arată și pe toți ne invită la ședințele proxime. »Invingătorul«.

— **Rockefeller judecat.** In contra milionarului Rockefeller s'a pornit proces pe baza celor 1903 abuzuri, cu cari a fost acuzat. S'a putut dovedi, că în 1463 de cazuri de fapt a primit favoruri oprite de unele societăți de căi ferate. Sentința, după o pertractare de 6 luni, încă nu s'a enunțat, dar se afirmă din izvor semioficios, că pe-deapsa în bani va atinge frumoasa sumă de 29 mil. 260 mii dolari.

— **Vulcanul Stromboli**, precum se anunță din Messina, a erupt și erupțiunea se susține. Se crede, că au căzut jertfa și vieți omenești. Pe întreaga insulă e o căldură de nesuferit. Poporația din Calabria e foarte agitată, temându-se de noul cutremure de pământ.

— Pentru o întreagă uniformă de haine bărbătești (3 metri) pănură de lână fl. 6.50--7.50 și 8.50. Poftiți și cereți mustră. Excluziva măgazină a fabricii de pănuri Leichter és Fleischer în Arad, Szabadság-tér 17.

— **Kerpel Izsó** din Arad librar cu bun renume, recomandă magazinul său abundanț asortat cu cărți și stocuri de hârtie, hârtii pentru cancelarie, cele mai nouă bucăți musicale, cărți pentru oficiu, asortiment de opuriile scriitorilor. Telefon nrul 355.

— **Fața fragedă și mâna albă** este de cea mai mare importanță pentru frumsețea femeilor. Astăzi fiecare damă folosește numai cremă Marta și săpun Marta, fiindcă numai aceste s'au adeverit ca adevărat bune în contra pișturilor, petelor de ficat, coșuri, mitteseri, roșeața mânilor. Dă feții și mânilor frăgezime și culoare albă ca zăpada. Prețul unui borcan cremă Marta costă 1 cor. o bucată săpun 70 fil. Se poate comandă la singurul preparator: Tósnay Imre și Wachsmann Jenő, droguerie și parfumerie în Szabadka.

POEZII POPORALE.

(Chiuturi.)

Ce haznă, bade, de tine
Că umbli alb și schimbat,
Și trăiești tot supărat.
Da io-s neagră și smolită
Și trăiesc tot veselită.
Bea, bea, bea săracă gură
C'a plăti iapa cea sură,
Care paște 'n cărătură.

Strugurii se coc în vie,
Vinul se bea 'n Venetie
Cu nanele ce-mi plac mie.

Place-mi mie 'n crâșm'a bea
Tot pe calul altuia,
Dar pusei picioru'n scară
C'oiu bea Joi de către sară.

Bere-aș vin din oala veche
Cu nanele sub părete,
Și-aș bea vin din oală nouă
Cu nanele amândouă.

Cu cât beau, cu-atât mă iau,
Cu cât beau, mă 'nveselesc
Cu-atât mă răcoresc.
De n'aș bea, n'aș veseli
Pe loc mam'aș nebuni.

Du-mă Doamne și mă pune
Unde-i palinca de prune
Ș'un șir de nănuțe bune.
Ie-mă Doamne și mă adă
Până la Pâncota aibă
C'acolo's nane grămadă
Și mai mare și mai mici
Cum-u-s bune de voinici.

Pânză, pânză, fă-te mânză
Și te du la mama'acasă
Și rânchează, doar te-a țeasă.

Acuma mi-i iarba crudă
Unde calci
Urmă faci,
Unde șezi
Urmă vezi.

De m'ar chema Nicodin
M'ar băga fetele în sin;
Dar pe min'mă chiamă Marcu,
Fug fetele ca de dracu.

Hopa, hopa,
Ce-o zis popa,
Că mi-o zis ca să mă 'nsor,
Dar de fete nu mi-e dor.

Concert, petreceri.

— Tinerimea română din Ofenbaia și jur aranjază concertla Dumineca Tomei, 12 Maiu st. n. a. c. în sala casinei din Ofenbaia. Inceputul precis la orele 7 seara. Prețul de intrare: de persoană 1 cor. 60 fil. de familie 3 cor.

— Corul plugarilor români din Hodoni aranjază serată muzicală-teatrală la 23 Aprilie (6 Maiu) 1907 (ziua Sf. George) în ospătăria dlui I. Kirchner. Inceputul precis la 8 ore seara.

— »Reuniunea română de cântări din Orăștie« aranjază în 6 Maiu st. 1907 (a doua zi de Paști) în sala »Transsylvania« concert cu concursul dlui Octavian Mureșan și al muziceii militare dela regimentul de infanterie nr. 31. Inceputul la 8 ore seara.

— Comitetul reuniunii române de cânt. și muzică »Armonia« din Ticvaniul-mare, cu concursul »Coriștilor diletanți din Ticvaniul-mic«, sub dirigența dlui Iuliu Birou aranjază serată, Luni, a doua zi de Paști, 6 Maiu, 23 Aprilie 1907, seara la orele 8 și jum. Concertul și teatrul în sala școalei, iară jocul în »Ospătăria Reha« din Ticvaniul-mare.

Ultime informațiuni.

— Serviciul nostru telefonic. —

Arad, 2 Maiu 1907.

Alianță sârbo-maghiară. Se anunță din O-Becse, că partidul independist va ține acolo o adunare populară, la 12 Mai. La această adunare va lua parte și partidul radical sârb din Neoplanta.

In adunare se va pretinde teritoriu vamal autonom și armată separată.

Sârbii au încredințat pe Iasa Tomiciu să vorbiască în numele lor.

Convocatorul va fi semnat de ambele partide.

Presă maghiară, bine înțeles, se bucură de această alianță.

Studentii panslavi judecați. Din Szarvas se telegrafiază, că astăzi s'a ținut acolo pertractarea procesului studenților dela liceu, acuzați cu panslavism.

Pertractarea a fost foarte lungă. A ținut dela orele 4 până la 10 seara și a fost foarte agitată.

Studentii File și Pavela au fost eliminați dela toate instituturile din țară, iar alții trei numai dela liceul din Szarvas.

Sentința aceasta produce mare senzație în oraș.

Camera deputaților va ține la 7 ale curentei o scurtă ședință formală pentru a lua la cunoștință referadele diferitelor comisii.

Pentru sufragiul universal. Pe străzile din Budapesta au fost atârinate azi mari placate, în cari comitetul de propagandă pentru votul universal cere în ton energic prezentarea în cameră a proiectului despre sufragiul univesal.

»Ori cu guvernul, ori în contra lui — zice manifestul — dar vom duce la izbândă dreptul votului universal«.

Manifestul e semnat între alții de Kubinyi G. Ságody Gyula și alți partizani ai guvernului trecut.

Economie.

Arad, 2 Maiu 1907.

Bancă nouă.

Sub firma »Plugariul« se va înființa un institut de credit și economii, societate pe acții cu sediul în Boroșineu.

Fondatorii au trimis următorul prospect: Capitalul social de 100.000 cor., se împarte în 100 acții à 100 coroane. Institutul îl întemeiem pe timp nedeterminat.

Ca membri fondatori ne rezervăm dreptul garantat în legea comercială, să designăm adunării generale constituante direcțiunea pe primul period de 3 ani. Subscrierile de acții le încheiam cel mult până la 1 August 1907.

La subscrieri se plătesc 4 cor. drept taxă de înscriere și spese de fondare și 10% din capital, adică 10 cor. ca prima rată.

Rata II de 20 cor. se plătește în 60 de zile, adică până la 1 Octomvrie 1907. Până la adunarea generală, negreșit ambele rate trebuiesc plătite, adică 30 coroane de una acție; pentruca institutul să aibă îndreptățirea legală a-și începe lucrarea în timpul cel mai scurt, carea în decurs de 2 luni dela încheierea subscrierilor trebuie negreșit convocată de către membrii fondatori, publicându-se la timp în ziarul »Tribuna« din Arad.

Ratele trimise la Boroșineu, primesc 5% până la inactivarea băncii, iar după ratele restante se compută 6% camete de întârziere.

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde a-ți cetit aceste anunțuri.

Restul de 70% din capitalul social nevărsat, se plătește decursive în rate, în decursul anilor 1907—1908, după modalitățile ce direcțiunea și adunarea generală de constituire le va stabili.

Acționarii care nici după 2 provocări publice nu-și achită ratele restante, își pierd taxele de înscriere și ratele plătite cad în favorul fondului, conform dispozițiilor statute.

Taxele de înscriere de 4 cor. precum și ratele, au să fie trimise la 15 și 1 fiecărei luni, la adresa membrului fondator dr. Teodor Burdan, avocat în Boroșineu, spre a fi imediat depuse în institutul »Victoriei« din Arad.

Apeluri și prospecte cu liste de înscriere, precum orice deslușire, sunt să se cere și informa de la membrii fondatori Dimitrie Popoviciu în Cermeiu, Ioan Georgia în Boroșineu și dr. Teodor Burdan în Boroșineu.

Toți bărbații de încredere ca membrii fondatori, sunt îndreptățiți să încasa taxele de înscriere, precum și cele 30 proc., îndatorăți fiind să dea titluri provizorii, eventual cvite subscrise de respectivul bărbat de încredere.

Încât privește sumele încassate cu taxe de înscriere și rate, și orice alte solviri în scopul fondului, sunt răspunzători în solidum moralmente și materialmente toți bărbații de încredere și membrii fondatori.

Boroșineu, la 12 Aprilie 1907.

(Urmează mai multe subscrieri).

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 29 Aprilie 1907.

INCHEEREA la 12 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907 (50—kg.)	9.04—9.05
Secară pe Aprilie 1907	7.85—7.90
Ovăs pe 1907	6.91—6.92
Cucuruz pe Maiu 1907	5.92—5.93
Grâu pe Octomb. 1907	9.43—9.44

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907.	8.98—8.99
Secară pe Aprilie 1907	7.82—7.83
Ovăs pe Aprilie 1907	6.90—6.91
Cucuruz pe 1907	5.83—5.84
Grâu pe Octomb. 1907	9.33—9.34

— Prețurile socotite după 100 kgr. și în bani gata. —

Poșta Redacției.

Zamfir, Sătmar. Am celit lungul articol al D-tale, pe care-l întitulezi »De-ale noastre«. Sunt foarte multe lucruri bune în el. Dar sunt și de acelea, cari sunt imposibil de realizat. Dintre toate mai mare nevoie este legătura dintre țărâni și pătura noastră cultă, apoi și de îmbrățișarea meseriilor și de creșterea corespunzătoare a învățătorilor noștri; după cum spui d-ta învățătorii să fie instruiți, să poată forma și coruri în toate comunele. Planul cu banca și cu adunarea tuturor românilor subjugati nu e realizabil. Și-apoi, dacă ar fi să se uniască cele două confesiuni ale românilor, ca să nu mai fie desbinări între ei pe tema asta — de ce să treacă greco-orientalii la greco-catolici? Pentrucă greco-orientalii sunt mai mulți, pentrucă au autonomie bisericească și pentrucă legea gr. orientală e lege de stat în România. Era vorba zilele acestea de unirea celor două mari biserici: romano catolică și greco-orientală. Cu greu se va putea face acest lucru, dar totuș mai de grabă, decât se vor uni românii sub acutul unei singure biserici, a celei mai puternice.

Poșta Administrației.

George Neagovici, N. I. Buzău. Am primit 6 cor. ca abonament până la 1 Octombrie 1907.

George Novac, Ciorda. Până atunci mai așteptăm.

Miron Popovici, R. Bogsán. De aici se expediază zilnic dimineața la 4 ore. Caută la poșta de-acolo.

C. Ghilezan, Globurău. Numai 2.25 cor. am primit îndărăt pentru abonamentul »Tribunei«. Celelalte s'au computat pentru cele 3 numeri trimise.

BIBLIOGRAFIE.

»Revista politică și literară« nrul din urmă (8), are următorul sumar:

Blăjanul: Timpul jertfelor. I. Agâbicianu: Fragmente. Dr. Ioan Scurtu: Literatura ca factor al solidarității neamului. Dăfin: Bătrânul (poezie). Un moș: Corespondență din București. A. C.: Răscoala țărănilor. A. Ciato: Credință (poezie). Dr. V. Meruțiu: Viața din trecut. Dr. V. Macaveiu: O săptămână în țară (Note cu creionul). Cronică literară: m. n. și Luca Rusu: Mitropolitul Sava Brancoviciu de dr. Aug. Bunea, Romulus Cioflec; Doamne ajută-ne, București 1907. Oscar Wilde: Solomea, tr. de Z. Bărsan, Biblioteca pentru toți. București 1907. Aurel Ciato: Răspuns Luceafărului. Reviste, Redacțional etc.

Apare la Blaj odată pe lună. Abonamentul 10 cor. pe an, pentru învățători și studenți 6 cor. Pentru România și străinătate 12 cor.

FRANZ JOSEF Apa purgativ

de zece de ani recunoscut purgativ fără pereche.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor-propietar George Nichin.

Se caută

Un candidat de avocat

cu praxă bună.

Reflectanții să se adreseze la avocatul
Dr. Joan Papp, Brád.

Lucza József

curățitoare de rochi chimice și gouvrat
SEGHEDIN, strada Laudon nr. 9.

Rochi pentru dame, haine bărbătești și de copii, îmbrăcăminti preoțești, uniforme militare.

OBIECTE PENTRU CASĂ

perdele, fețe de masă, cuverturi, broderii, stufe de mobile, mănuși, umbrele și tot felul de obiecte din faful acesta. Rociile se curăță întregi nedescusute, fără să-și piardă culoarea, lustrul și fasonul.

Curățitul unei haine bărbătești 1 fl. 20 cr.

Micile reparaturi și călcatul hainelor dela curățit, este gratuit.

Catifea și pîis, se primește pentru aburat. Gouvratul se execută în felul cel mai frumos și uimitor de ieftin. Curățitul chimic al perdelelor de dantelă, se execută cu multă îngrijire.

Comandele din provincie, se execută punctual și repede.

Aviz.

Se atrage atențiunea acționarilor dela »SENTINELA« să nu uite să trimită până la 1 Iuliu 1907 declarațiile de opțiune la emisiunea nouă de acții a 106 cor., având să plăti numai 36 cor. până la 1 Septemvrie 1907. După 1 Iuliu 1907 se pot face subscripțiuni de acții numai cu 110 cor. de acții. La cerere se trimite prospect celor interesați.

Satul-nou, Mai 1907.

»SENTINELA«
institut de economii și credit
ca societate pe acții.

Ciorapi! Cămăși matroz! Sokne, mănuși

de mătăasă și ață, în calitatea cea mai bună, asortiment bogat.

Prețuri absolut ficse!

Bársony Andor

mare prăvălie de ciorapi
Arad, piața Libertății nr. 17.
SPECIALIST!

Veritabila alifie de plante ▶▶▶ pentru rane! ◀◀◀

Cea mai bună pentru orice rane cât de vechi, umflături, reumă și alte atacuri. Prin efectul alinător ce-l are iutrece ori care alta preparație.

Prin încercarea de mai mulți ani este recunoscută de eseele nță și mulți oameni sunt recunoscători acestei alifii de plante, recăpătându-și sănătatea.

În ori și care casă este indispensabilă ca doftorie de casă.

Singura provăzută cu marca »Mântuitorul«, este veritabilă.

Se poate căpăta în farmacia la »Mântuitorul«, a lui

Lukács Ferencz

in MAKÓ.

Prețul unui borcan 1 cor. 50 fil. La comanda de 3 borcane, câte 1 borcan costă 1 Cor, 35 fil.

Licitatiune minuendă.

Pe baza încuviințării Ven. Consistor nru 1613—907 prin aceasta se escrie licitațiunea minuendă pentru repararea internă a bisericiei din comuna Căprioara (comit Caraș-Severin) pe ziua de 29 April (12 Mai) a. c. la oarele 11 a. m. în localul școlăi. Prețul de esclămare 3380 cor. 97 fil. Doritorii de a licita au să deponă în bani sau hârtie de valoare un vadiu de 10% dela prețul de esclămare.

Interprinzătorii nu au drept de a pretinde diurne, viatic și spese de călătorie.

Comuna bisericăască își rezervă dreptul de a angaja pe acel reflectant în care va avea mai multă încredere.

Planul și preliminarul de spese se pot vedea la oficiul parohial din loc.

Contractul încheiat pentru interprinzători va fi valabil îndată după subscriere, pentru comuna bisericăască însă numai după aprobarea Ven. Consistor.

Interprinzătorii, care va primi lucrarea se deobligă a înapoia bisericii spesele de 50 cor, avute cu specificarea lucrării.

Căprioara, la 5/18 April 1907.

Comitetul parohial.

Corespondent

de limba germană, română, posibil și limba franceză, cu cunoștințe de comptabilitate

se caută

pentru o casă de manufactură en gros în România.

Condițiuni speciale: Să fie creștin, etatea cel mult 30 de ani, liber de armată, de preferat cei cari au mai lucrat în branșa manufacturii.

Oferte cu pretențiunile de salar și extrase după certificatele de studii și de serviciu în cele trei limbi, a se adresa la Administrația ziarului sub

„D. P. 16“.

Vând

Oltiouri verzi de viță cu rădăcină,

loză portalis, Chaszla alb și roșu, Oporto, Rizling, Szlan-kamenka, miia cu 160 cor.

Loză netedă Riparia-portalis, miia cu 9 cor. Tei înalți de 3—4 metri 100 bucăți cu 60 cor.

Resch Mihály, Ujvidék.

Rușăm a observa firma!

Cumpăr

cu prețul cel mai ridicat și vând dela domni haine bărbăteșii folosite, blăni de călătorie, mobile folosite, casse „Wertheim“, dulap de ghiată, unelte de călărit, hamuri, puști și fiare vechi, precum și metaluri ori cât de mari și mici.

Tot aci se poate găsi dela licitație luate, 500 bucăți de stofă fină pentru haine cu 5 și 6 fiorini pentru un costum.

Localul prăvăliei mele din Mai este strada Asztalos Sándor (casa Grabner). Prăvălia de mobile se află pe Árpád-tér nr. 5 în colț (în casa bisericii izraelite).

După dorință merg și acasă și în provincie, chemat printr'o carte poștală.

Cu toată stima IULIU HERZFELD.

IN AMERICA DE NORD
la Waynesboro Pa.

The Geiser se află

Manufacturing Co.

la care se află de vânzare mașinele cele mai bune și mai noi, inventate numai de doi ani încoace.

MAȘINI DE TREIERAT, bucate cu elevator, suie paiele sus pe jireadă (sau cozol). LOCOMOTIVE care se trag de sine singure și trage și treierătorii după ele.

LOCOMOTIVĂ și PLUGURI, plug cu 6 fere, plug cu 8 fere și cu 12 fere; puterea locomotivei dela 18 până la 40 de cai. Și este locomotivă purtătoare cu numele „PERLESS“, cu putere dela 6 până la 30 de cai.

Tot aceasta societate caută un neguțator de mașini la care pot să-i deie în vânzare, arătând prețurile și săi arate un nou chip de a câștiga bani prin mașinele din America Ori care neguțator poate să probeze numai un an și va afla că mașinile Americane sunt cele mai bune.

Cele mai bune coase pe lume sunt coasele

„Bur“ și „Japoneză“.

Aceste coase sunt pregătite din oțel Svedian și se trimit numai cu garanță.

Fiecare bucată care nu convine se schimbă gratuit.

Prețul coaselor: $\frac{75 \text{ cm.}}{1 \text{ fl. } 10 \text{ cr.}}$

80 cm. 85 cm. 90 cm. 95 cm.
1'15 cr. 1'20 cr. 1'30 cr. 1'35 cr.

Adresa exactă:

Grauer Mihály
Kőbánya 13.

Tot de acolo se pot procura cele mai bune briciuri, prețul 1 fl. 20 cr., 1 fl. 50 cr. și 2 fl. 50 cr.

Cel ce dorește a avea

RACHIE

ieftină,

FĂRĂ CĂZAN

acela să-și procure dela comerciantul

Radovan Popovits, în Ujvidék,

CARTEA

din care poate învăța cum să facă toate răchiurile și cum manipularea vinurilor.

Prețul acestei cărți e 6 cor.

Tot așa vând materialul necesar cu praf cu tot.

Prețul pentru 100 litre 8 cor.

Iun. Hepp Gyula

LIPPA.

Recomandă asortimentul lui de diferite pieluri, anume opinci recunoscute de locuitorii români din ținuturi veche.

FIRMA FONDATĂ LA ANUL 1860.

Import de cea mai fină cafea.

Căfele prăjite

prăjite zilnic și proaspăt în prăjitorul meu propriu cu vapor, din soiurile cele mai alese:

Cafea Cuba mărgea, ce mai fină, $\frac{1}{2}$ Kgr. fl. 1'20
Amestec de Granada-Nouă, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ 1'—
„ regal (Király-keverék), $\frac{1}{2}$ Kgr. „ —80
„ Domingo, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ —70

Căfele brute.

Cafea Mărgea și Cuba, foarte fină, $\frac{1}{2}$ Kgr fl. 1'—
„ Java de aur, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ —90
„ Mocca, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ —90
„ Liberia, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ —80
„ Mărgea și Cuba, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ —80
„ Quatamala, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ —90
„ Santos, Mărgea și Cuba, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ —60

Tea.

Fărmituri, $\frac{1}{2}$ Kgr. fl. 1'50
Kongo, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ 1'50
Amestec regal (Király-keverék), $\frac{1}{2}$ Kgr. „ 3'—
Mandarin (veritabilă), $\frac{1}{2}$ Kgr. „ 4'—

Vânzare în mare și mic.

In provincă franco

Cu deosebită stimă:

Wizner Benő

negustorie de import de cafe și te din Fiume

Szeged, Kárász-utca 16.

Zilnic cafea proaspătă prăjită.

Unsoare de porc
garantată, curată
Slănină de mâncat
albă pârjolită
Slănină cu ardei
Slănină afumată
Untură
Piparcă
Ceapă
Fasole.

In prețul cel mai moderat

la

Eduard Holzer

Temesvár.

Telefon Nr. 237.

Cântarea înaltă sufletul!

GEORGE DIMA: Cele mai frumoase compozițiuni de caracter bisericesc și lumesc pentru cântare și pian, coruri mixte și de bărbați etc. ale acestui măestru al muzicii au apărut la H. ZEIDNER în Brașov. Catalog gratuit!

În aceeași librărie este un sortiment bogat în cărți literare românești, de unțensilă pentru scris și desen, deposit de hârtie, și despre aceste se află catalog, care se trimite gratuit.

Din cauza mutării localului lui de prăvălie

prețurile sunt foarte reduse. Cei mai fini ochelari și Zwickeri cu 1 și 2 coroane.

Bandage pentru surpătură 5 coroane, din cea mai fină peli de clase 7 coroane. La magazinul cu nuele medicale a lui

Deutsch Mihály în Arad,

Strada Deák Ferencz, în casa hotelului »Vass«.

PUBLICAȚIE.

Institutul nostru în adunarea generală ordinară ținută la 27 Februarie 1907 a decis cu unanimitate urcarea capitalului social dela 600,000 coroane la suma de 1.200,000 cor. prin o emisiune nouă a 3000 de acții în valoarea nominală de câte 200 cor.

Intru realizarea acestui concluz, pe baza autorizării primite dela adunarea generală, prin aceasta ne luăm voie a le oferi Onor. Acționari ai institutului nostru pentru cumpărare 3000 acții nouă pe lângă condițiunile următoare :

1. Fiecare acționar vechiu al institutului are drept să opteze și să subscrie din emisiunea nouă cu prețul nominal de 200 cor. spese, atâtea acții, câte poșede transcrise pe numele sau din emisiunea primă.

2. Terminul de optare și subscriere pentru acționarii vechi se fixează dela 1 Aprilie până în 15 Mai 1907 cu aceea, ca toți acționarii vechi deodată cu decherațiunea de subscriere, sub urmările pierderii dreptului de opțiune, sunt datori să depună la institut până în 15 Mai 1907, toate acțiunile lor vechi, pentru care optează la subscriere și să plătească la cassa institutului dela fiecare acție subscrisă din emisiunea nouă 40 cor. ca prima rată din prețul acțiilor emise și 10 cor. spese.

Acționarii vechi, cari nu au participat la subscriere până la termenul de 15 Mai 1907, își pierd dreptul de prioritate și favorul de a subscrie acții din aceasta emisiune cuprețul nominal de 200 cor. și 10 cor. spese.

Acțiunile depuse la institut pentru optare se ștampilează cu nota de opțiune și se restituiesc imediat acționarilor, dimpreună cu un titlu provizor de acții, în care se induce plățirea ratei prime și a tuturor ratelor următoare.

3. Prețul de emisiune a acțiilor, conform dispoziției §-ului 9 din statute se plătește în cinci rate treilunare și anume:

- prima rată dimpreună cu spesele de 10 cor. conform punctului 2 al acestei publicațiuni, este a se plăti deodată cu optarea cel mult până în 15 Mai 1907,
- a doua rată până în 15 August 1907,
- a treia rată până în 15 Noembrie 1907,
- a patra rată până în 15 Februarie 1908,
- a cincea rată până în 15 Mai 1908.

Fiecare acționar are însă drept să plătească mai multe rate, sau toate ratele înainte de termen.

În lipsa de plată a ratelor la termenele fixate se aplică dispozițiile §-lui 10 din statute, în senzul cărora acția neplătită se anulează și în locul aceleia se emite un nou titlu de acție, iară ratele plătite cad în favorul fondului de rezervă.

4. Acțiunile nouă după plățirea tuturor ratelor vor participa la toate beneficiile și se vor bucura de toate drepturile, ce posed acționarii vechi, dar la dividendă participă numai cu începutul de la 1 Ianuarie 1909.

Dela plățirea ratelor până în 1 Ianuarie 1909 acționarii primesc după ratele plătite 4 $\frac{1}{2}$ % interese, iară după ratele restante plătesc 6% interese de întârziere.

Eliberarea acțiilor nouă vă urma numai după plățirea prețului întreg a acelora.

5. Acțiunile neoptate și nesubscrise de acționarii vechi până la termenul de 15 Mai 1907, începând dela acest termen până la altă dispoziție, se vând din mână liberă cu prețul de 240 cor. pentru una acție.

Direcțiunea începând dela 15 Mai 1907 primește și pentru aceste acții însinuare de subscriere atât din partea acționarilor vechi, cât și din a altora.

Deodată cu aceste însinuări de subscriere sunt a se trimite la adresa institutului și 48 coroane dela fiecare acție, ca prima rată din prețul aceleia. Subscrierile de acții se vor lua în considerare în seria precum a sosit aceleia la institut împreună cu rata primă de 48 coroane dela acție.

Ratele următoare din prețul acestor acții sunt de a să răspunde în terminii următori:

- rata a doua de 48 coroane este a se plăti în 15 August 1907,
- rata a treia de 48 coroane este a se plăti în 15 Noembrie 1907,
- rata a patra de 48 coroane este a se plăti în 15 Februarie 1908,
- rata a cincea de 48 coroane este a se plăti până la 12 Mai 1908.

Dispozițiile din punctele 3 și 4 a acestei publicațiuni se vor aplica și față de acești acționari noi.^{*)}

Dat în Oradea-mare, la 14 Martie 1907.

Direcțiunea institutului de credit și economii
„BIHOREANA“.

^{*)} Aceasta publicațiune și formularul decherațiunei pentru subscriere de acții din emisiunea nouă s'a espedat la adresa fiecărui acționar, dar la o simplă cerere adresată institutului pe o corespondență poștală o trimitem cu plăcere tuturor, cari se interesează de emisiunea nouă a institutului nostru.

Antonie Karátsonyi

ARAD, Strada Hunyadi (colt).

La „Cănele negru“.

Recomandă băcănia sa bine asortată

cu tot felul de mărfuri și anume:

● droguerie, specerie și coloniale. ●

Prețurile cele mai moderate.

Sprijiți pe comerciantul român!

telefon 441.

Telefon 441.

Asigurări contra focului: case, bucate, mobile, vestimente, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCE. GENERALE DE A-SIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primește oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timș și Torontal, — și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. In ramul vieții: capitale cu termen fix, rente, zestre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feciori, pe cas de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment in ziua morții întâmplată;

2. In ramul focului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a.;

3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine reovisite ș. a prin spargere;

4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, cucuruz, ovăs, viă (vlasa), plante industriale: cânepă, in, hîmel, nutrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercuile mai în fiecare comună și direct prin

Agentura principală „TRANSSYLVANIA“ in Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 399.

Asigurați contra grindinei: cucuruz, grâul, secara, ovăzul și toată economia

Asigurați contra furturilor prin spargere: bani și tot ce aveți de preț

Pregătirea, repararea și aurirea obiectelor bisericesti.

Telefon 135.
GELLER I.
giuvaergiu
Arad, Andrássy-tér nr. 14.
(Palatul Hermann.)

Mare deposit de ciasornice fine de buzunar de aur și argint,

mare asortiment în juvaerice,

mai departe tacâmuri de masă din argint veritabil

și obiecte de lucș

Bae de aburi în odaie!

Cu ajutorul aparatului „DIANA“ în 5 minute se poate face și în camera cea mai elegant mobilată o baie de aburi sau de aer ferbinte. In odaie nu se aprăștie aburii! Nici o necurățenie! După folosire se poate împătura și se poate așeza după un dînap. Cu folosirea aparatului de bae de aburi și de aer ferbinte „DIANA“ se pot vindeca toate boalele provenite din răceală:

reună, ischias, influență, guturai, catar, durere de gât, mai departe uenositatea, afecțiunii de rinichi, congestii de sînge, ș. a.

Este mijlocul cel mai nesticăcios și mai sigur pentru slăbire.

O baie costă 4 fileri.

Fiecare baie e o plăcere! E indispensabilă și pentru sănătoși!

APARAT DE VIBRAȚIUNE autorizat în toate statele lumii! Nu e durere de cap, care n'ar înceta în decurs de trei și jumătate minute. E mod sigur de vindecarea GUTEI, A RFUMEI și NENOSITĂȚILOR! După 2—3 vibrațiuni reimprespotează circulația sîngelui. Aparatul de vibrațiune e infrazăil și ține zece de ani. — Prețul împreună cu împachetarea costă 10 cor.

Descriere amănunțită și prospect trimite gratuit

Szabó István és Ferencz

Budapest, VII., Csömöry-ut 133.

În vitrinele mele se pot vede permanent noutățile de modă cea mai cu gust provăzute cu prețurile cele mai concureabile.

Fondat la 1860

MÜNZL ARAD

Telefon de stat Nr. 213

Am noutăți surprinzătoare de pălării pentru sezonul de vară.

Cămașă

de modă colorată

cu piept încreștit (imitație de batist) bucata . . . . . 3 Cor. 30 fil.

Cămașă de modă colorată pentru turiști și călători (imitație de batist) . . . 3 Cor. 30 fil.

Cămașă de modă colorată pentru turiști și călători (zețir englez) bucata . . . 4 Cor. 40 fil.

Primes albituri după croitura cea mai perfectă.

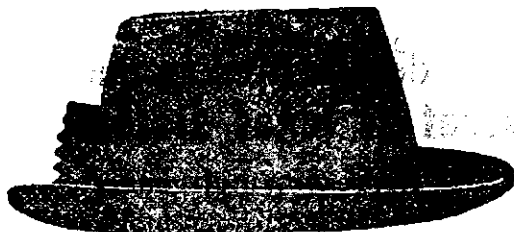
Furnisorul funcționarilor de stat.

prăvălie de pălării și modă de domni Ciorapi de vară, cea mai bană împletitură.

Furnisorul corpului ofiteresc dela regimentului ces. regesc Nr. 33.

PĂLĂRII

se capătă în formele cele mai elegante și moderne.

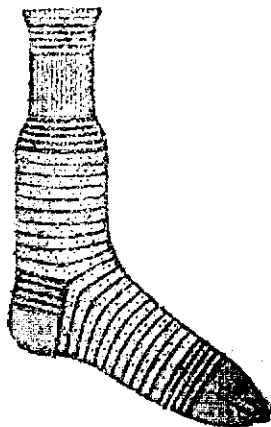
Prețuri de reclamă:

3 părechi în ori-ce culoare . . . . . 1 Cor. 50 fil.

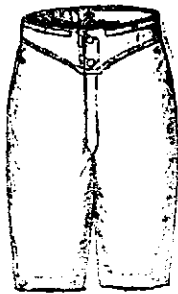
3 părechi moderni cu dungi, în colori foarte frumoase . . . . . 1 Cor. 80 fil.

3 părechi de mătășă colorată . . . . . 2 Cor. 20 fil.

3 părechi e valitatea cea mai bună, cu dungi 2 Cor. 80 fil.

Pentru sezonul de vară! Imene colorate, scurte, bucata cor. 150, 2.

Cravatele cele mai cu gust, în asortimentul cel mai bogat.

„Severineana“

SOCIETATE COMERCIALĂ PE ACȚII
în Caransebeș

recomandă bogatul ei deposit în tot felul de mărfuri,
într'altele:

=== COLONIALE ===

VINURI

în deosebi roșu de Carloveș pentru trebuințele sf. sărbători
și alb de Magyarád de o calitate escelentă,

Lumini

pentru masă și biserici din fabricele cele mai renumite,

◆ FĂINĂ ◆

Produse

=== Ferărie ===

precum fer pentru trebuințele industriale și economice, apoi
vase de menajiu emailate, tinichea, etc., etc.

MANUFACTURĂ

Cretoane, Chiffoane, Zefire, cămăși, cravate, ciorapi, asor-
timent mare de tot felul de bumbacuri pentru manufactură
de casă, etc., etc.

Atragem mai departe atențiunea onoratului public asupra

„CHEAGULUI“

în formă de esență pentru producerea de brânză, compus numai din rănză
de vițel, garantat curat și nesticăcios, nu de esemenat cu alte fabricate de
soiul acesta, unic în felul său. Modul de folosire se trimite grătit.

Filială în T.-Recaș.

Filială în Buziaș.

Expositură în Toracul-mic.

„TIMIȘIANA“

institut de credit și economii
societate pe acții în Timișoara.

Anal intemeierii 1885. : : : : Depuneri : : Cor. 2.500.000.
Capital de fond Cor. 600.000. Fond de rezervă Cor. 200.000.

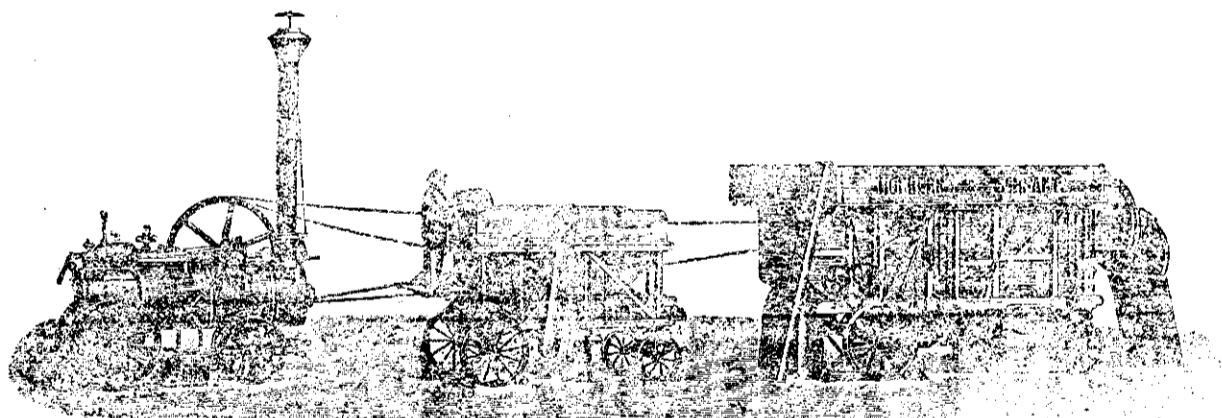
Primește depuneri spre fructificare și dă
deponenților 4 $\frac{1}{2}$ %, după depuneri peste
20000 cor. cu abzicere de 90 zile 5% in-
terese netto. Darea de venit după capita-
lele depuse o plătește institutul separat.

Depuneri până la 5000 cor. se pot ridica și se plă-
tesc fără abzicere. Depuneri și ridicări se pot face
pe cale postală. și se expediază franco.

Escomptează cambii cu 6%—8% interese.

Tot asemenea, acordă credite hipotecare
precum și amortizaționale în modul cel
mai culant.

Direcțiunea institutului.

HOFHERR ÉS SCHRANTZ

Garnituri de triori cu aburi

cu presse late de paie și elevatoare,

Locomobile de benzin cu mașini de treierat
de ale lui HOFFER ÉS SCHRANTZ

=== Și tot felul de articli economici și tehnici. ===

Mașini de secerat și legat sistemul MC. KORMICK.

Reprezentantul general:

EDUARD KARNER

deposit de mașini, TEMESVÁR, oraș (Belváros).

Cancelarie: Strada Báthori nr. 1.

Deposit: Erőd-u. nr. 5.